

Nýggjur sáttmáli
hjá Fiskimanna-
felagnum:

Hvíldartíðin
skal haldast

Malmberg: Var á
veg til botns á fleiri
hundrað favna dýpi

Síða 9

Áheitan á ALS:
Avgreiðið fiskimenn
við verandi heimildum

Síða 13

Amnesty fær vitjan av
konu politiskan fanga
í Suðurafrika

Síða 3

Vit selja
DAEWOO
bátamotorar
frá 70 hk til 1.000 hk

Umboð: Thorleif Samuelsen
Undir Gráasteini 68 · Tórshavn
Tlf: 31 77 13 · Fartlf: 28 31 38
E-mail: thorsam@post.olivant.fo

Hans í Svínáum:

Síða 4

Ein merkismaður

"Jarðarferðin" hjá "Morning Star"

Síða 11

www.faroeyard.fo

SKIPASMIÐJAN

Tel: 471116

Fartel: 216270

KÄRCHER

TÓRSHAVNAR MASKINHANDIL
v/Tummas Andreasen · Vøringota 29-30
FO-100 Tórshavn · Tlf. 31 34 42

Havborg sum nýggj

Orð og mynd: Torleif Johannesen

Mikudagin 25. februar kom "nýggjasta" rækju-skipið í føroyska flota-num á Runavík.

Tað er "Havborg", fyrr-verandi "South Island".

Tað er P/F Havborg Supply, ið er eitt føroyskt-/norskt felag, sum eiger skipið. Føroyksi parturin í felagnum er 66%, og hann eiga Osmund og Tummas Justinusen, meðan norski parturin er 33%, og hann eiger Per Sævik.

Felagið keypti "Havborg" frá Realinum fyrir 34 mill. kr. Skipið hevur síðani verið í Danmark og yvirhálað alt maskinaríð; og í Frankaríki, har tað er

sandblást, metaliserað og malað. Skipið er nú sum nýtt og nýggjasta rækju-skip í flotanum, saman við "Napoléon", sum eru bygd í 1989.

Síðstu dagarnar er "Havborg" gjørd klár til fiski-skap og fer avstað í hesi vikuni.

Fleiri av manningini verða teir somu, sum sigldu við "South Island". Fjúrtan mans verða við, og skipari verður Dan Joensen í Vági.

Um teir fara til Eystur-grónlands ella til Svalbard er ikki endaliga av-gjört enn.

Eitt prosent meir ella minni

Við at seta ein part av eftirlønaruppsparingini í virðisbrøv kann fiskimaðurin fáa eitt meiravkast. Okkara útrokningar vísa, at eitt meiravkast munar nögv fyrir útgoldnu eftirlønina.

I siðstu grein okkara í FFblaðnum gjørdu vit nakrar útrokningar av, hvussu nögv ein fiskimaður fær í eftirløn við ymsum inngjaldsprosentum. Í teim útrokningunum varð roknað við, at rentuavkastið jüst mótsvarar inflasjónina.

Hví hevur inflasjónin týdning fyrir okkara eftirlønaruppsparing? Tí vit kunnu ikki eta pengar, ei heldur fjálgja pengar serliga nögv sum klædnaplugg. Sostatt mugu upp-spardu pengarnir brúkast fyrir at tæna nøkrum endamálið. Inflasjónin er eittmát fyrir, hvussu prísrínir í samfelagnum hækkað. Tí er inflasjónin avgerðandi fyrir, hvussu stóra vælferð vit kunnu keypa fyrir uppsardu eftirlønina. Er inflasjónin stórr en rentuavkastið, so fær uppsparingin minni og minni veruligt virði, tí vit fáa minni og minni fyrir

uppsardu pengarnar. Tí er tað, at vit í okkara útrokningum taka hædd fyrir inflasjónini.

Í lötuni fæst 2,50% á eftirlønarkontu í Sparikassanum, meðan inflasjónin sambært Hagstovu Føroya bert var 0,50% í fjør. Sostatt fingu upp-spararnir eitt meiravkast í mun til inflasjónina uppá 2%. Inflasjónin er metlág í lötuni, og roknað má við, at inflasjónin fer at hækkað - eisini í mun til rentuna.

Men kunnu vit fáa enn meiri á avkast av eftirlønaruppsparingini? Jú, eftirlønaruppsparingin kann setast í virðisbrøv. Valið er her í millum partabrév ella lánsbrøv. Seta vit peningin í lánsbrøv fáa vit eitt rentuavkast, sum er nakað haegri enn vanliga innlánsrentan. Søguliga hava flögur í partabrév somuleiðis givið eitt haegri meðalavkast

enn innlánsrentuna, men tað hava eisini verið stórr útsveiggi í avkastinum við möguleika fyrir tapum. Við at keypa eitt flöguprøgv hjá einum flögufelagið fæst ein stórr vágðaspjáðing enn við at seta peningin beinleiðis í einstök partabrév ella lánsbrøv. Vit kunnu so-leiðis velja eina blanding av flöguprøgvum við ávikast lánsbrøvum og partabrévum fyrir at spaða váðan og fáa eitt stórr meðalavkast.

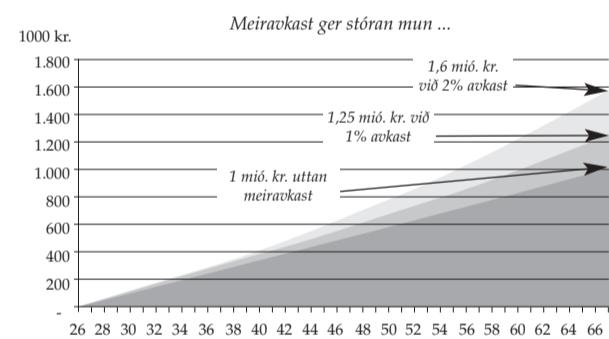
Ger tað so nakran mun, at vit fáa eitt prosent meir ella minni í avkast á eftirlønaruppsparingini? Í talvuni hava vit roknað út, hvussu nögv verður útgoldið í prosent av inn-tökuni (útgjaldsprosent) fyrir nøkur úrváld inngjaldsprosent og nakrar úrváldar byrjunar-aldrar. Hetta hava vit gjort fyrir meiravkast á 1% og 2%, og uttan nakað meiravkast.

Tað framgongur, at vit fáa væl meiri útgoldið við meiravkastið. Inngjalda vit 10% av okkara inntöku og fáa 2% í meiravkast, so verður útgjaldið 44% av okkara inntöku. Her verður gingoð útfra, at vit byrja at spara upp sum 25 ára gomul og fara á pensjón, tá ið vit fylla 67.

Í pengum svarar hetta til, at ein persónur, ið byrjar at spara upp sum 25 ára gamal og fær 20.000 kr í bruttoinntöku um mánan, vil hava uppspart 1,25 mió. kr við 1% í meiravkast í staðin fyrir 1 mió. kr uttan nak-að meiravkast. Sí myndina, ið vísur, hvussu nögv 2.000 kr

um mánan kann blíva til, alt eftir um meiravkastið er 0%, 1% ella 2%. Við stigvísun útgjoldum yvir 15 ár svarar tað til, at persónurin uttan meiravkast fær góðar 100.000 krónur

um árið, meðan hin við 1% í meiravkast fær 125.000 krónur árliga. Sostatt kann 1% meir ella minni gera sera stóran mun í síðsta enda, tá ið eftirlønin skal útgjaldast.

Spyr Sparikassan

? Skal eg uppgjeva míni eftirlønarinningsjöld sum frádráttur á sjálvuppgávuni?

! Nei, tí inngjoldini hjá reiðara og fiskimanni til eftirlønarkontu sambært sáttmálanum við Fiskimannafelagið eru vanliga drigin frá bruttohýruni, ið stendur í sjálvuppgávuni. Men ert tú í iva, um reiðarin hevur drigið inngjoldini frá, eiger tú at kanna hetta hjá reiðaranum.

? Hvussu nögv kann eg árliga gjalda inn á eftirlønaruppsparing, ið kann dragast frá míni skattskyldugi inntöku

! So nögv sum tú vilt! Tó kanst tú einans gjalda 44.100 kr í 2004 inn á kapitalpen-

sjón, har útgjaldið verður skatta við 35%. Á lutapensjón kanst tú inngjalda so nögv tú vilt, og verður hetta ásett av tær í einum sáttmálanum teg og Sparikassan, og kunnu inngjoldini dragast frá tíni skattskyldugi inntöku. Men gert tú eitt einstakt inngjald (kapitalinnskot), skal skattafrárátturin fyrir hetta gjald, sum høvuðsregla, lutast út á tey næstu 10 árin. Stigvísun útgjoldini frá eini lutapensjón verða skattað sum vanliga A-inntøka.

[Av tí at ein lítil villa hevði sníkt seg inn í svarið til spurningin omanfyri í síðsta spurnarkassa, endurtaka vit spurningin, men nú við tí rætta svarinum.]

Talva: Útgjaldsprosent av ársinntöku

Inngjaldsprosent	Byrjunaraldur og meiravkast								
	25 ár		35 ár		45 ár				
	0%	1%	2%	0%	1%	2%	0%	1%	2%
10%	28%	35%	44%	21%	25%	30%	15%	16%	19%
15%	42%	52%	66%	32%	38%	45%	22%	25%	28%
20%	56%	70%	88%	43%	50%	60%	29%	33%	37%

Hevur tú spurningar viðvirkjandi eftirlønaruppsparing, virðisbrøvum ella ílogum annars, so send teir til okkara á teldupostadressuna figgjardeildin@sparikassin.fo ella til Postboks 34, FO-110 Tórshavn. Vit skulu royna at svara teimum í næstu grein okkara í FF-blaðnum.

Amnesty forvitnisliga vitjan úr Suðurafrika

Kona fyrrverandi politiskan fanga kemur á vitjan.

Tað er eingin ivi um, at Amnesty International umboðar tað virðismesta millumtjóða virksemið ið yvirhovur finst, nevniliða bardagan ímóti, at fólk verða forfylgd vegna politisku sannföring sína.

Her hava føroyingar ikki staðið í aftastu røð, sum flestøll vita. Í 2002 doyði Anette Wang, sum livdi fyri virkseminum hjá AI, og gekk hon uppí hetta við lív og sál.

Hon hevði eitt serligt samband við Suðurafrika, har hon gjørðist vinkona við familjuna hjá einum fanga, sum hon arbeiddi fyri at fáa leysan. Hesin doyði seinni, men kona hansara, Lorraine, og báðar dötur hennara hóvdu framvegis samband við Anette. Lorraine hevur eisini hitt familjuna hjá Anette m.a. tvíburasystrina Birgitte og mann hennara Erik. Hon kennur fleiri aðrar føroyingar, ið hava vitjað hana, tá tey hava verið í Suðurafrika. Tá hon frætti, at Anette var deyð, sendi hon bræv, sum lýsir ta kenslu, sum Anette saman við Amnesty International vakti so langt burturi, sum tað her er talan um.

Her sigur Lorraine m.a.: "Hetta gjørðist ein merkiligur dagur. Tá eg vakn-

aði í morgun, kom eg at hugsa um Anette og hennara föðingardag í september. Eg hugsaði um eg skuldi ringja til hana í morgun ella í kvöld fyri at

var ein dagin beint aftaná dögurða. Hon var sera fegin um at tosa við meg, men eg skilti eisini, at hon var sera móð vegna hennara höga aldur.

fram um alt vilja vit altið minnast ta undurfullu tíðina vit vóru saman fyrst í Englandi og síðan í Suðurafrika. Min samhugi fer til hennara familju í Danmark og Føroyum og til allar teir vinir kring heimin, sum hon hevði. Tað var ein framihjá rættur hjá okkum at kenna hana. Okkara lív var ríkað av hesum kennskapi.

Mátti hennara kæra sál hvilt í friði."

Lorraine hevur framvegis samband til Føroyar, og tá hon til jóla boðaði frá, at hon ætlaði til Bretlands í summar at vitja beiggja sín, varð avrátt at bjóða henni til Føroya í hesum sambandi.

Fyri kortum kom svar frá henni, at hon vil koma higar í juli/august. Hetta verður uttan iva ein forvitnislig vitjan. Hon fer at kunna greiða frá hvussu tað var at hava mannin sitandi fangi á Robbin Island, har eisini Mandela sat, áðrenn hann varð latin leysur. Og hon fer eisini at greiða frá, hvussu gongdin nú er í Suðurafrika.

Amnesty limir, og helst eisini onnur hava nakað at gleða seg til.

Her sæst Lorraine í miðjuni saman við fóroyskum luttkarum á Amnesty adalfundi, sum varð hildin í Capetown í Suðurafrika fyri nokrum árum síðani. Högrumegin Lorraine er Anna Maria Persson, vinstrumegin Jette Hoydal.

minnast föðingardagin. Hugsa tær til, hvussu skakað eg varð, tá eg seinni um dagin fekk tit braev við boðunum um, at hon var deyð! Eg varð sera kedd. Síðstu ferð eg tosaði við hana í telefon,

Vit fara aldri at gloyma tað arbeidið, hon gjørði fyri Amnesty International. Vit gloyma ikki hennara undurfullu og eggjandi brøv, hon sendi okkum, tá okkara lív var sera hart her í Suðurafrika. Men

Vit gera allar vanligar bilumvælingar sera bíliga - so sum:

Oljuskift, motorjusteringar

Umvæla bremsir,
koplingar v.m.

For- og bakhjólsleiðir
og akslar

Og so hava vit tey vælumtóktu "TYFOON"
dekkini, sum vit skifta

Sp/f Úrvabsbilar
FO-530 Fuglafjørður
Tlf. 444943 · 281943 · 217704

BAADER®

Vit hava eykalutir á goymslu og útvega teir, vit ikki hava.

Pf. Petur Larsen

Tlf: 44 41 74
Fax: 44 42 85

Hjartans tøkk til KFUK og familju mína, sum umframt gávur góvu mær föðingardagshald-ið og gjördu míni 80 ára dag ógloymandi fyri meg.

Somu heilsan og hjartans tøkk gevi eg fel- og umframt gávur góvu mær föðingardagshald-ið og gjördu míni 80 ára dag ógloymandi fyri meg.

Tøkk fyri gávur, røður, greinar, fjarrit og telefonsamrøður. Eg hevði ikki uppiborið bert ein evurslítlan part av öllum hesum, men inniliga tøkk!

Við ynski um signing Guðs.

Vinarliga
Jona

TØKK

Hjartaliga takka vit öllum, sum gjördu okkum Gullbrúdleypsdagen 6. februar 2004 so hugnaligan og minnisíkan.

Túsund takk fyri gávur, blómur, fjarrit og uppringingar, takk til öllum sum hjálptu til uppá ymiskar mátar.

Heilsan
Suffia & John Høj

AGN

**sild
kúfiskur
makrelur
høgguslokkur**

hava dagligt samband um eft landið

P/F KAMBUR

STRENDUR · telefon: 447720
ella 448095 · fax: 448744

SENT VERDUR VIÐ STRANDFERDSLUNI

Hans í Svínáum: Ein merkismaður

Føroyingar hava hæt nógvar merkismenn, sum ofta eru lítið kendir í eftirtíðini. Ein av teimum var Hans Poulsen í Svínáum, sum vit lýsa í blaðnum í dag. Hetta verður fyrst og

fremst gjört við tilfari, sum vit hava finguð frá abbadótrini Freydis Poulsen úr Klaksvík, og talar hetta tilfar fyrir seg sjálvt.

Grein úr Dimmalætting, 16. sept. 1975

Hans í Svínáum 90

Í dag er Hans Poulsen í Svínáum 90 ár. Tíðir fara og tiðir koma, og mangt broystist á mansins ævi. Í dag munnu uttanfyri heimbygdina helst vera tey fægstu, sum minnast til Hanusar frá teimum dögnum, tá ið hann var upp á sitt besta og royndist ein sannur slóðbrótari innan eina av okkara ymsiku vinnugreinum: Sildini.

Tað var fyrst í 1930-unum, tá ið alt tyktist at ganga so trekt við sölum av fiski av öllum slag, hóast prísurin, tá ið hann gavst, var lítill og eingin, at Hans fór undir at kanna, hvussu ið tað bar til, at so vánaligur útflutningsmarknaður gavst fyrir sildina, sum varð veidd í Sundalagnum og aðrastaðni í Føroyum.

Sjálvur iðin sildaveiðimaður (fjarðasild), kom hann sær í samband við danskan fiskahandlara, Svend Jørgensen, ið gjørði hann kunnugan við, at um bara føroyskir sildaveiðimenn lögdu seg eftir at viðgera veiðina á eitt sindur annan hátt enn annars hevði verið vanligt, kom ikki at standa á at fáa viðgjorda fjarðasild seld til ein pris, sum eftir um-

stöðunum mátti metast at vera bæði hampuligur og lónandi.

Føroyingurin er nú einaferð seinur at taka við ráðum, ikki minst, tá ið tað er frá sinum egnu, so tað var stríggjóð hjá Hansi at fáa landsmenn sínar at broyta viðgerðina af fjarðasildini eftir ráðunum, ið honum vóru givin. Hann ferðaðist um oyggjarnar allar fyrir at leiðbeina starvsfelagar sínar í tí viðgerð, sum skuldi til fyrir at útvega fyrsta floks sildavøru til Danmarkar, stórt var persónliga strið hansara og ikki kostaði tað honum lítið í bæði tíð og beinleiðis persónligum útreiðslum, tí almennur stuðul hekk ikki tá á tróunum, men so við og við eydnaðist honum at fáa sjótlu settan á, og sildaútflutningurin kom at gerast týðandi tattur í tjóðarinntoku landsins. Tíðir hava verið skiftandi síðani tá á so mangan hátt. Nú tykist, sum um fjarðasildin er um at hvørva, eins og havsildin millum Ísland og Føroyar. Um somu tíð er Hans vorðin ein góðan mun eldri og hevur lagt frá sær. Men gloymd skal fyrir tað ikki vera tann

-n.

Hetta brævið lýsir eisini Hans sum ein serstakan persón. Her skrivar hin kendi danske fiskifróðingurin:

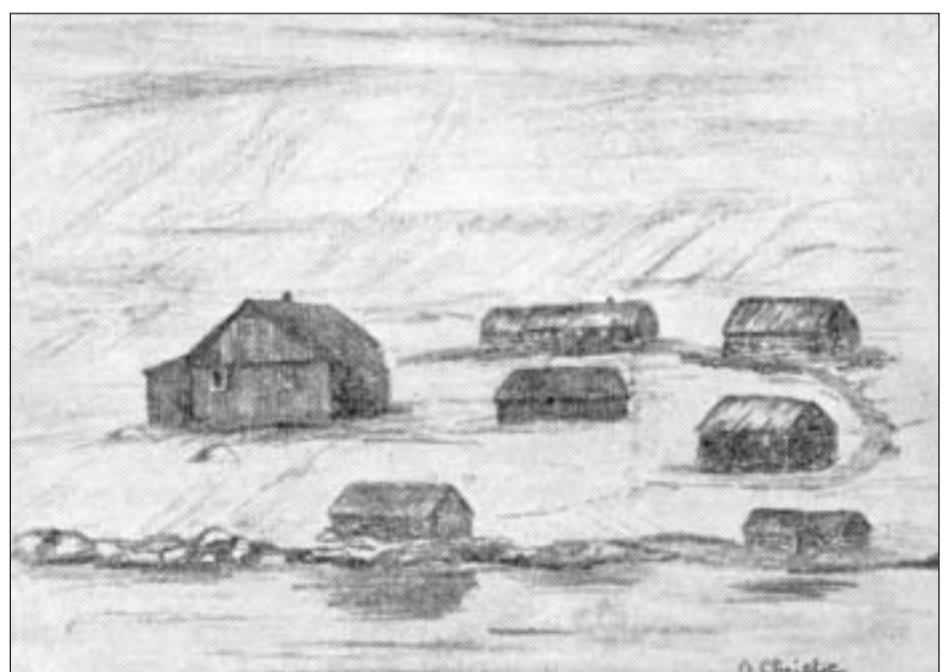
Hr. Hans Poulsen, Svinaaer, har gennem nogle Aar for Laboratoriet her indsamlet Prøver af Sild til videnskabelige Undersøgelser over de forskellige Silderacer, der forekommer ved Færøerne. Dette arbejde har Hans Poulsen udført paa en udmarket og samvittighedsfuld Maade, og han har vist megen interesse for denne Sag.

Her er Hans meira enn 90 ára gamal.

Sundalagið norð eftir sæð frá brúnni. Tað var her Hans hevði sitt virksemi.

Hendan teknung av gomlu bygdini í Svínáum stóð í bókin Smásogur úr Sundalagnum hjá M.S. Viðstein við teknungum hjá O. Christie.

Mín ævintýrheimur í Sundalagnum

Mourentius við Stein, politikkari og rithövundur, hevði sínar rötur í Svínáum. Hann gav í 1970 út bókina "Smásögur úr Sundalagnum", har ein av sögunum er en lýsing av Svínáum

stutt eftir aldarskiftið. Henda sögan lýsir tær umstöður sum hava verið hjá Hans og hansara bygðarfólk. Vit loyva okkum at taka eitt brot úr hesi sögu, har Hans eisini er umrøddur.

Bygdin Svínáir er eingin gomul bygd. Sögumenn meta hana at vera farna um háltannað hundrað ár. Men helst man hon toga móti teimum 200. Í markatali er bygdin stívar 8 merkur - ognarmerkur. Nogv var uttanbíggjajörð, ið lá spjadd í nógvum smáum stykkjum. Onkunstaðni ein góður teigur - ella tveir - so ein litil snökil, og so aftur ein storr. Sum árini hava liðið, er nógv av hesi jörð samankeypt, bæði av bygðarmonnum og uttanbýggjamonnum.

Ikki vóru húsini fleiri enn 7: Niðri á Bakkanum stóðu tvey hús, ið bæði eru nevnd "á Bakkanum". Nakað niðanfrá, suðurtil, stóðu eini hús, ið nevnd vóru "á Heygnum". Longur uppi í túnинum stóðu trý hús í eini røð, syðst bónkahúsini "Suðuri í Stovu", síðan húsini "Uppi í Stovu" og "Norðuri í Stovu". Hesi bæði seinnu vóru húsmannasmáttur, bygðar av grót og flag (bakað), men væl trødd innan. Beint niðanfyrí túnið stóðu húsini á Miðjuni eisini ein húsmannasmátt, ið eins og hinrar var laðað, grót og flag og trødd innan. Her eru so öll tey sjey húsini havd á mál, men leggjast kann við, at hvannagardur var til hvort hús.

Lat okkum fara oman aftur á Bakkan, kaska heilt oman í fjöruna. Fjørðan hevði nakað av hellu norðureftir og væl av góðum sandi fyrir sunnan. Og her stóðu neystini og bátarnir.

Síðan greiðir Mourentius frá teimum ymisku

húsunum í bygdini, og "so koma vit til húsini Norðuri í Stovu, ið eru tey seinastu í hesi røðini, omanfyrí túnið. Hans var tá í bestu ungdomsárum. Hesin Hans er og var vækkendur sum Hans Poulsen í Svínáum, og serliga er hann kendur í samband við sildaveiðu og at fáast við sildagórn.

Lat meg steðga við Hans Norður í Stovu eitt lítið. Hans var fyrir tí lagnu at vera tíðliga einkjumaður, men tá ið ár vóru liðin, giftist hann uppaftur. Fyrra kona hansara var úr Gásadali, hon æt Jovina. Jovina kom úr Funnyngi til Svínáir at vera arbeidskona á Heygnum. Hon var meðalhædd snøgg og ferm, og var altið blíð og brosandi, hvort ein mótti henni í túnimum, ella ein sá hana í roykstovuni á Heygnum. Og hon var vældámd sum vituligt er. Við Jovinu fekk Hans fýra synir: Martin, ið var lærari í Klaksvík, Kristjan, ið var húsmáður við Norðskála, meðan Bernhard og Sigurd fóru í uttanlanda sigling.

Imeðan giftist Hans upp aftur. Seinna kona hansara æt Lena og var úr Kvívík. Við Lenu fekk Hans sonin Jákup, ið nú/tá hefur tikið yvir meðan Hans, sum er á 85.ári (i 1969), dag og dagliga gongur oman á bakkan at fáast við sildagórn. Jákup er inngiftur og kona hansara, Esther, er dóttir Gullak Matras í Fugloy.

Enn livir hin gamli trúskapurin og blíðskapurin í míni gomlu barndómsbygd. Hin unga ættin í óðrum og triðja liði hefur

Sildefangsten Interview med Hans Poulsen, Svinaaer

Hvorledes er det gaaet med Sildefangsten i Aar, spørger vi Hans Poulsen (Svinaaer), der som bekendt har gjort et stort Arbejde for salget af færøsk Sild og bl. a. ved et Ophold i København gjort Spørgsmalet til Genstand for nærmere Undersøgelse.

Det har i Aar været rigelig Forekomst af Sild af god Kvalitet, særlig i Skaalefjord, Fuglefjord og Fundingsfjord. Der har ogsaa været en Del Sild i Sundelaget, og efter hvad jeg har hørt ligeledes i Vaag paa Sudero.

Har Priserne været tilfredstillende?

Ja, Priserne har været fra 50 Kr. pr. Tønde til at begynde med for den bedste Kvalitet og ned til 40 Kr. pr. Tønde for den større Sild. I den senere Tid er der opnået 30-40 Kr. pr. Tønde. Der ligger endnu en Del Sild usolgt, særlig af de billigere Kvaliteter.

Hvilke Størrelser opnaar de bedste Priser?

Det er den Sild, hvoraf der går 6-8 pr. kg; 8-10 pr. kg er også god. For de små Kvaliteter opnaas kun lavere Priser.

Hvorledes stiller det sig med Markedsforholde-

paa enhver Maade er tilberedt saaledes som Importørerne ønsker det. For at opnå en saadan systematiseret Eksport vil det efter min Mening være en absolut Betingelse, at der gennemføres en effektiv Kontrol med den Sild, der udføres herfra, saaledes at der ansættes Sildevragere i Lighed med, hvad der nu gør sig gældende for den tilvirkede Fisk. Al Begyndelse er som bekendt vanskelig, og dette gælder selvfolgelig også, naar Talen er om vor Sildeudførsel.

Er Forholdet ikke det, at der kan være meget ujævn Forekomst af Sild fra Aar til andet?

Jo, det synes saaledes, men dette er ikke noget særegnet for Færøernes Vedkommende. Ved Shetland, Island, Norge o. a. kan Forekomsten af Sild jo variere meget de forskellige Aar, både hvad angår Kvalitet og Mængde. Det er imidlertid en Kendsgerning, at der hvert eneste Aar og på alle Aarets Tider findes Sild her ved Øerne. Et Aar er det Fundingsfjord, hvor Silden holder til i store Mængder, et andet Aar er det Skaalefjord, Fuglefjord, Sundelaget eller andre Fjorde, Bugter

og Vige paa Færøerne. Jeg føler mig forvisset om, at kan der blot oparbejdes gode Markedsforhold for den færøske Sild, saa vil der saa godt som altid i Sæsonen kunne fremskaffes Sild her ved Øerne, idet man da vil anstrengte sig mere end hidtil ved Sildefangsten.

De har i lang Tid deltager i Sildefangst?

Ja, jeg har i de sidste 35 Aar været med til at fange Sild, og der har her kun været Tale om Fangst med Sildegarn. I denne Aarrække har der altid været større eller mindre Forekomst paa de Steder, hvor jeg er bedst kendt, men der har kun sjældent været tilfredsstillende Afsætningsforhold, hvilket selvfolgelig har sat sit Præg paa hele Driften, saaledes som ved ethvert andet Erhverv. Jeg vil oprigtig ønske, at det maa lykkes at faa sat hele denne Sag i System, og jeg føler mig forvisset om, at Sildefangsten i saa Fald vil kunne oparbejdes til at blive en god Indtægtskilde.

*Dimmalætting,
21. nov. 1934*

tikið við arvinum við sama hjartaliga trúskapi, ið eyðekendi alla bygdina, tá eg

sum smádrongur kom á hvørja gátt.

Her skal verða skoytt

uppí, at Jógvan Poulsen, gamli sambandshøvdingurin í Eysturoynni, sum

jüst hevur "fylt" 150 ár var mammubeiggi Hans.

Svínáir, gamla bygdin.

Svínáir, í dag.

Framhald á næstu síðu

Færøsild

Hesa frágreiðing gjørði danski fiskasölumaðurin Sven Jørgensen fyrst í 30-unum í samband við sítt samstarv við Hans í Svínáum um sölu av sild. Teir

hava heilt vist verið frammanfyri sína tíð. Kanska fremri enn í dag, 70 ár seinni, tá neyvan ein sild verður virkað til meira mjølframleiðslu og heilfrysting.

For at skaffe en Kvalitets-sild fra Færøerne, beregnet til Salg i det danske Marked, har undertegnede efter en Henvendelse fra Hr. H. Poulsen, Svinnaer, Færøerne, nærmere opgivet Hr. Poulsen, hvilken Fremgangsmaade han skulde anvende ved Sildens Nedsaltnings.

Hr. H. Poulsen havde derefter foretaget Ned-saltningen af et Prøveparti, som jeg har modtaget og efterbehandle efter en gennem flere Aar prøvet Metode. Der er sendt Prøver ud til netop de Mennesker, som man maa forudsætte er i besiddelse af den Fagkundskab og Kendskab til det danske Behov inden for Silde-branchen, at de Udtalelser, der indløber, maa siges at være bestemmen-de for Sildens Muligheder paa det danske Marked.

Det er nødvendigt at paapege, at de udsendte Prøver er et første Forsøg og desuden maa man tage i betragtning, at Nedsaltningen er foretaget paa det mest ugunstige Tids-punkt - netop i den Tid, hvor Silden er mest mag-er. Mulighederne for at opnaa endnu bedre Re-sultater maa i allerhøjeste Grad siges at være til stede, naar Silden in natu-ra er af bedre Kvalitet.

De Udtalelser der er indløbet, skal jeg tillade mig at gengive i det følgende:

Hr. Konsul Thygesen, Medlem af Fiskeriraadet, udtales:

Tak for den tilsendte Prøve af nedlagte færøske Sild - jeg har sammen med nogle venner smagt varen i Gaar og kan paa disse og egne vegne udtales, at vi var meget begejstrede og tilfreds med Prøven - der maa kunne skabes et Marked for disse Varer her. Lykke til.

Forretningsfører E. Jensen, Isvirk, skriver:

Idet jeg siger Dem Tak for den mig tilsendte Prøve paa færøsk Sild, nedlagt efter Deres Metode, er det mig en Glæde at udta-le, at Silden var overor-

Hepta er ein sera áhugaverd mynd frá 1934, tá Hans Poulsen var í Danmark og soldi sild. Hans er nr. 2 frá høgru. Hinir eru helst danir. Ein av teimum má vera Sven Jørgensen, kendur fiskahandlari. Tað mest áhugaverda er reklamurnar fyri feroysku sildini, sum tykjast at vera sera professionellar. Tað sum annars er áhugavert eru plakatirnar, har sjálvur Stauning reklamerar fyri saltfiski.

dentlig velsmagende. Jeg tror, at særlig Husmødre vil finde den tiltrækende paa Grund af dens milde Smag i forhold til de almindelig Saltsild. Særlig i betragtning af den til-knytning, jeg gennem længere Tid har haft til færøske Forhold, skulle det være mig en særlig Glæde, om denne Sild kunde vinde indpas her i Danmark ved Deres Arbejde.

Fiskehandler Højtved Pedersen, Redaktør af Detail-fiskehandlerbladet, fremsætter følgende: Der er mig hermed en Glæde, efter at have af-prøvet den mig tilsendte Spegesild at udtales min fulde Anerkendelse af Sildens Kvalitet. Silden er efter min Mening lige saa god som den norske, og hvis Prisen er passende kan der sikkert paaregnes et salg i Danmark.

Køkkenchef Aage Olsen, Restaurant Ritz, skriver: Har modtaget og smagt de tilsendte Prøver af færøske Sild, som jeg finder ganske fortrinlige. Den lille Sild er glimrende og kan tilberedes paa forskellige Maader, bl.a. som kogt med smeltet Smør og Kartofler. Den store Sild staar fuldt paa højde med andre Sild, kun er det kedeligt, at Publikum ikke er indforstaet med, at de færøske produkter er de bedste som findes.

Fiskehandler L. Salomonsen, Jysk Fiskeimport, siger: Efter at have prøvet den af Dem tilsendte Spegesild, maa jeg udtales min største anerkendelse af Sildenes Kvalitet. I min forretning har jeg gennem mange Aar forhandlet norsk og hollandsk Spegesild. Jeg har ligeledes før i Tiden prøvet at

sælge færøsk Spegesild af samme Størrelse som ovennævnte, men de er aldrig faldet i mine Kun-ders smag, hvilket sikkert er en følge af Sildens daar-lige Behandling og Sorte-ring. Kan De fremskaffe Silden i samme Kvalitet, og saafremt prisen er konkurrencedygtig, skal det være mig en Glæde at forhandle den fremfor den norske og hollandske.

Fiskerikonsulent P. F. Erichsen skriver: Under henvisning til Deres ærede Skrivelse af 15. f.M. hvormed fulgte Prøver af færøsk "Atlanta" Klipfisk og Sild, behandlet efter Deres metode, undlader jeg ikke at meddele, at begge Prøver efter min formening var meget vel-smagende. Dersom de færøske Sild behandles og saltes som den tilsendte Prøve, vil der formentlig ikke være tvivl om, at

disse sild vil kunne hæv-de sig i Konkurrencen med f.eks. hollandske Sild.

Efter ovenstaaende Udtalelser at dømme er der, hvad Sildens Kvalitet angaar, intet til hinder for, at der kan oparbejdes et marked for FÆRØ-SILD her i Danmark.

Importen af saltet Sild er som følger:

1929 3.761.900 kg.
værdi kr. 1.566.000
1930 3.299.100
værdi kr. 1.418.000

Det vil altsaa sige, at vi importerer rundt regnet ca. 35.000 Tønder salt Sild om Aaret. Storleverandør er Island og Norge, medens der ogsaa indføres en Del fra Holland. I 1926 var Norges Specialudfør-sel til Danmark 14.000 Tønder. Om Holland oplyses, at Specialudførslen var ca. 2.900 Tønder.

Det maa synes ganske urimeligt i disse Tider, hvor der paa alle Omraa-

der gennemføres Import-reguleringer, at Norge vedvarende skal være en af de store Leverandører, naar Silden kan faas lige saa god ved Færøerne. Der meldes fra Færøerne, at der er megen Sild i Fjordene, men den bliver ikke fanget, da man ikke kan opnaa ordentlige Pri-ser, et Forhold der kun kan skyldes den forkerte Behandling ved Sildens nedsaltnings.

Naar der bliver tale om indførelse af FÆRØ-SIL-DEN paa det danske Mar-ker er det nødvendigt, at der tages hensyn til for-skellige Ting. Først og fremmest maa Silden altid være af ensartet Kvalitet, d.v.s. at man overalt paa Færøerne anvender én Nedsaltningsmetode. Silden maa sorteres efter det danske Markeds al-mindelige regler. Meget vil sikkert være vundet ved at emballere Silden paa en anden maade end den gængse. Varens indførelse paa Markedet bør ledsages af en Propaganda for dette danske Pro-duit. Man bør drage Om-sorg for en hensigtsmæs-sig Distribution af Varen, saaledes at den overalt paa Markedet kan være i stand til at tiltrække sig Konsumentens Opmærksomhed.

Hvis sagen bliver grebet rigtigt an, skulde der ikke være noget i Vejen for at erobre en del af det danske Marked, isære da man ved en fornuftig Propa-ganda skulde kunne forø-ge Forbruget af salt Sild, der i Øjeblikket kun er ca. 1 kg. pr. Individ. Af vir-kelig Interesse vilde det være, om man kunne faa Færinger selv til at lægge et arbejde i at fremme denne let realisable Plan.

I ovenstaaende mener jeg at have skitseret Ind-førelsen af FÆRØ-SILD paa det danske Marked. Hvad Detaillerne angaar, bliver der vel lejlighed til at drøfte dem i nær Frem-tid.

Sven Jørgensen

Við okkurt um 25.000 ymiskum vorum á hyllunum, stendur landsins största goymsla av eykalutum til taks hjá fóroyska flotanum. Aftanfyri stendur eitt samtak av trínum foroyskum skipasmíjum og einum mekaniskum verkstaði, ið hevur meir enn seksti ára royndir innan veitingar til skipafлотan – alt frá smæri umvælingum og viðlíkahaldi til um- og nýbygging af skipum.

Góökendir tænastuveitarar av:

Wärtsilä
Deutz-MWM
Scania & Valmet
Callesen
Ulstein Brattvaag
ABB-Turbochargers
Desmi pumpum

Stephanssons hús

P/F Tórshavn Skipasmíðja
Tlf. +298 31 11 55
Fax +298 31 11 25
e-mail: info@faroeyard.fo

P/F Skipasmíðjan á Skála
Tlf. +298 44 11 55
Fax +298 31 44 25
e-mail: skala@faroeyard.fo

Vestmannna Skipasmíðja
Tlf. +298 42 40 10
Fax +298 42 40 05
Runavíkar Mekaniski Verkstaður
Tlf. +298 44 70 36
Fax +298 44 78 34

www.faroeyard.fo

Blákrossheimið

Blákrossheimið er ein viðgerðarstovnur fyrir rúsdrekka- og rúsevnismisnýtarar og avvarandi teirra.

Hevur tú ella onkur tú kennir trupulleikar við rúsdrekka ella rúsevnum, ert tú vælkomint at seta teg í samband við Blákrossheimið á tlf. 315575, sum svarar alt samdøgrið.

Vit kunnu m.a. bjóða...

- **avrúsan og viðgerð**
- **einstaklinga samrøður (ambulant viðgerð)**
- **samrøður saman við familjuni (familjuviðgerð)**
- **eftirviðgerð - búpláss í búfelagsskapi**

Öll starvsfólkini á Blákrossheiminum eru yrkisfólk og alt fer sjálvandi fram í trúnaði.

Vit vilja fegin hjálpa tær

Blákrossheimið
Lynggøta 12

FO-100 Tórshavn
Tlf. 31 55 75

- Góðgæti
- Viðubløð
- Soft ice
- Milk shake
- Bakaravørur
- og mangt annan

Kioskin hjá Ingu

v/ Ingu Joensen
Sandavágur – tlf. 333839

SELIR TÚ

skipa- ella bátaútgerð?

So er FF-blaðið einasti holli boðberin, sum fer umborð á skipini – umvegis reiðaríni – hvonn útgávudag.

Gerið eina skilagóða lýsingarávtalu við okkum.

Ringið tlf. 31 21 69
& 44 80 01

Ársroknskapur

hjá Arbeiðsloysisskipanini fyrir 2003

(1.000 kr)	2003	2002
RAKSTRARROKNSKAPUR		
Inngjöld	68.463	142.758
Útgjöld v.m.	-69.286	-52.910
Tekniskt úrslit	-823	89.848
Útreiðslur til starfsfólk og fyrisiting	-10.585	-11.044
Úrslit áðrenn avskrivingar	-11.408	78.804
Avskrivingar	-851	-923
Úrslit áðrenn fíggjarpostar	-12.259	77.881
Fíggjarpostar, netto	18.246	29.015
Rakstrarúrslit	5.987	106.896
FÍGGJARSTÓÐA pr. 31. desember		
Aktiv		
Stóðisfæ íalt	585	990
Tíðaravmarkingar og forútgoldið	16	14
Skuldarar	1.089	2.765
Lánsbrev	432.555	415.216
Tekur peningur	64.791	72.371
Umferðarfæ íalt	498.451	490.366
Aktiv íalt	499.036	491.356
Passiv		
Stovnsfæ	93.840	93.840
At flyta til komandi ár	393.866	387.879
Eginogn íalt	487.706	481.719
Skyldugur arbeidslloysissituðul	3.529	2.328
Ognarar	905	817
Onnur skuld	6.850	6.200
Tíðaravmarkingar	46	292
Skuld íalt	11.330	9.637
Passiv íalt	499.036	491.356

Arbeiðsloysisskipanini
Postsmoga 3022 - FO-110 Tórshavn
Tel 349550 - Faks 349551
als@als.fo - www.als.fo

ALS hevur til endamáls at veita fíggjárligum stuðul til arbeidsleys, at virka fyrir bottum maguleikum hjá arbeidsløysum at finna arbeidi og at umsíta arbeidsløsing fyrir fóroyska arbeidsmarkaðin. Á ALS starvast í latumi 18 fólk. Virksemid hjá ALS er í hevðsheimum lögárásett. Óvastu leiðsluna hevur stýrið fyrir ALS, sum - eftir tilmæli frá arbeidsgrevari- og lantakarafelagunum á arbeidsmarkaðinum - verður valt av Fóroya Landstýri.

Grønlandstíðindi

frá Kára við Stein

Tann 25. februar voru minus 3,5 stig og stilli. Tað bleiv heitari og heitari, og so fór at oysregna, so veðurbroytingar fingu vit at merkja, og sjálvur var eg eina ferð heima og skifti, tí eg var á kroppi. Eg kann ikki minnast februar mánadá hava verið sovorðin til veður, og eg kom til Sisimiut í mai 1970.

"Sattuaq II" kom inn at landa krabbar, og teir hava 24 tons inni. Teir hava drigið um 2.000 teinar, so tað gevur 12 kg uppá teinin. Teir royna framvegis har suðuri við Ísblinkin og Dana.

"Helene L" landað gott 16 tons til "Bjal Senior",

5. mars landaði "Louise L" gott 16 tons av jákupskeið.

sum tekur ímóti krabbum frá bátunum har suðuri við Pamiut. "Helene L" hefur drigið 1.333 teinar, og tað gevur um 12 kg uppá teinin, sum má sigast at vera ófört.

Annars frætti eg úr Eysturgrønlandi, at fiskarið hefur verið skiftandi. Teir hava talt upp í 52 rækjur til eitt kg, so tað likist eitt sindur fiskiskapinum, sum var, tá teir byrjaðu at fiska eystanfyri.

2. mars voru - 18,5 stig og útnyðringur vestan úti á. Smábátarnir eru byrjaðir at landa rækjur her aftur, men tað eru smáar rækjur, sum teir koma inn

við. "Sermeersut" kom inn um kvöldið á veg suður til Manitsok at landa, teir hava gott 250 tons inni. Sagt verður frá nögvum í vestur úr Sisimiut, so sum stóðan er nú við ísi, fara teir ikki nýggjan túr har norður aftur, siga teir.

5. mars voru minus 13,8 stig og stilli. "Louise L" kom inn at landa jákupskeið. Teir hava gott 16 tons inni, og fiskiskapurin hefur verið brúkiligur, tá fiskandi hefur verið. Teir hava havt fleir bakkdagur, og eitt sindur av sigling hefur eisini verið.

Annars frætti eg, at "Bjal Figher" og "Nanok" hava

verið í Nanortalik og landað krabba. Teir hava ikki klárað at arbeiða krabban undan umborð á "Bjal Senior".

Váralig útlit hjá fiskivinnuni

Fiskivinnan er í kreppu. Prísurin á öllum fiskislögum fellur skjótt, og virkini selja til tiðir lidnu voruna við halli.

Útlit eru ikki til, at fiskaprísirnir fara at hækka aftur næstu mánaðirnar.

Fiskavirkir upplýsa, at prísirnir nú eru so vánaligir sum sjálдан fyrr.

Ein orsök er lági dollarakursurin, men tað tykist sum allir marknáðir eru vánaligir.

Upplýst verður, at í 2002 lótu virkini 14,50 kr. fyrir kg. av hýsu, og hóvdu vinning av lidnu voruni.

Nú verða 6-7 kr. lætnar fyrir kg av hýsu, men neyvan nakað virki hefur vinning.

Prísurin á hýsublokki sum fyrir einum ári síðani var 34 kr. fyrir kg, er lækkaður niður í 22 kr. fyrir kg, ella við 12 kr.

I 1991/92 seldu virkini upsablokk fyrir 21 kr. fyrir kg. Tann prísurin er nú 11 kr. fyrir kg, ella helvtina minni.

Hanus Hansen, stjóri á Kósini, sigur, at stóðan er váralig bæði hjá fiskivinnuni á landi og á sjónum. Hann víslir millum annað á, at prísurin á upsa er fallin so nögv, at fellur hann meira, so fer ongin at fiska upsa.

Hanus Hansen metir ikki, at útlit eru fyrir, at prísirnir fara at hækka aftur teir næstu mánaðirnar. Hanus Hansen metir ikki, at útlit eru fyrir, at prísirnir fara at hækka aftur teir næstu mánaðirnar.

Sáttmálin millum FF og Reiðarafelagið

Undirritaðu felög hava í dag avtala framleining av sáttmálanum millum felögini við hesum broytingum:

1. Starvsaldur skal fylgja við, um skip verður selt við manning.

2. Hoyriverndarmóttakarar, sum avtalaðir voru í sáttmálanum í 2002, skulu vera umborð í seinasta lagi 1. juli 2004. FF skal hava fráboðan tá hetta er gjort.

Orsakar av trygdarviðurskiftum umborð verður tað upp til skiparan at avgera hvar á skipinum og undir hvørjum umstöðum hoyriverndirnar verða nýttar.

3. Tilgjördur reiðskapur á verksmiðjutrolarum, tá talan er um tvey trol, skal hækka við 50%.

4. Tá fleiri enn 2 kokkar eru við einum skipi skal 2. kokkur fáa 1,2 part.

5. Viðvíkjandi hvíldartíð er semja um hetta protokollat:

Visandi til § 55 í sjómanslögini:

Stk. 3. Manningin á fiskiskipum hefur, tá ið viðurskiftini ikki gera tað ógjörligt, rætt til 8 tíma hvíld um samdögurið, soleiðis at 6 tímar av hesi hvíld verða óbrotnir. Á trolarum eigur manningin rætt til 6 tíma vaktarskifti. Undantak kann í einstökum forum verða gjort, tá ið meirilutin av manningini kemur ásamt við skiparan um hetta.

staðfesta Føroya Fiskimannafelag og Føroya Reiðarafelag, at henda lögásetan er sett fyrir at tryggja heilsuna hjá fiskimonnum og skal lógin haldast.

Hetta merkir ítokiliga, at kann veiða ikki fáast til hóldar við ásettu hvíldar-

tiðini skulu stig takast, so hvíldarreglurnar kunnu haldast. Tað sama er galdandi við planlagt arbeiði uppá reiðskap. Felögini skulu bæði hava heimild til at eftirkanna arbeiðstíðina umborð og tórvin á slíkum stigum. Hetta skal m.a. kunna gerast við at eftirkanna døgnlistar og dagbókur hjá skipunum.

Felögini senda í felag skrif til reiðarar, skiparar og manning, har boðað verður frá hesi stóðu hjá felögunum.

Pr. 1.oktober skulu felögini eftirmeta spurningin.

6. Upphaeddirnar fyrir uppsögn verða settar til kr. 15.500, har tað annars stendur "minstuløn".

7. Orðið "samanhangandi" skal útgrenast soleiðis: "Samanhangandi merkir, at maður eftir ásetta frítíð er tókur at fara við aftur eftir frítúr/ar."

8. Eftirlønin 1.juli 2004, verður 1 króna lögð uppá hjá báðum þortum. 1.juli 2005 verður 2 kr. lagdar uppá hjá reiðarum og 1 kr. hjá fiskimonnum.

Samstundis verður tann skipan sum varð gjord í 2002 viðvíkjandi rækjuskipum framlongd komandi sáttmálaskeið

9. Í greinini um álitismann verður tilskilað, at fráboðan um álitismann skal vera skrivlig.

10. Sáttmálin skal kunna sigast upp við 2 mánaðar ávarðing til 1.desember 2004.

Tórshavn, 3.mars 2004.

FØROYA
FISKIMANNAFELAG
FØROYA REIÐARAFELAG

Sí grein á síðu 14

MASKINMEISTARAFELAGIÐ

Aðalfundur

Maskinmeistarafelagið hefur ársaðalfund á Hotel Hafnia leygardagin 13. mars kl. 14.

Skrá sambært lögini.

Nevndin

FF-blaðið
www.fiskimannafelag.fo

Vernd av norðurlendska havumhvørvinum Umhvørvisvirðisløn Norðurlandaráðsins 2004

Tíðindaskrif:

Norðurlandaráðið letur í ár fyrir tiggundu ferð Náttúru- og umhvørvisvirðisløn Norðurlandaráðsins 2004. Virðislønin, ið er 350.000 danskar krónur, verður givin til eina privata ella almenna fyrirtöku, felagsskap ella einstakling, sum hefur víst serligt áræði innan náttúru- og umhvørvisvernd.

Evnið fyrir náttúru-

og umhvørvisvirðisløn Norðurlandaráðsins 2004 Náttúru- og umhvørvisvirðislønin verður í 2004 latin einstaklingi, ídnaðarvirki ella felagsskapi í einum av norðurlondunum, sum miðvist hefur arbeiðið eftir arði fyrir at verja norðurlendska havumhvørvið ella hefur givið

íkast til verju av hesum.

Virðislønin fyrir 2004 verður latin í sambandi við fundin hjá Norðurlandaráðnum í Stockholm 1. til 3. november.

Oll kunnu innstilla evni til náttúru- og umhvørvisvirðislønina. Ítokilig innstilling, sum skal skrivast á serstakt oyðiblað, skal vera dómsnevndini í hendi í seinasta lagi friggja-

dagin 30. apríl í ár. Adressan er: Nordisk Råds Natur- og Miljøpris, Den Danske Delegation, Christiansborg, DK-1240 København K, har oyðiblað kunnu fáast, eins og tey kunnu fáast á web adressi www.norden.org.

Fleiri upplýsingar fáast frá Irli Plambech, danska sekretariatið, tlf. + 45 33 37 36 03.

Samrøða við Malmberg Simonen. 2. partur.

Frá eini undurfullari bjarging til eina aðra

Vit halda fram við frásøgnini hjá Malmberg. Í seinasta blað endaði frásøgnin við, at "Tór 2" varð torpederaður, og Malmberg var á veg til botns. Men tað eydnaðist honum at koma upp

aftur. Eitt var tó at koma upp til vatnskorpana aftur. At koma til lands var nakað heilt annað. Her var sambært Malmberg ein hægri makt uppi í. Hann greiðir soleiðis frá:

Eg kom so uppundan aftur, havi altið dugað væl at svomið og kann eg eisini takka D.D., gamla læraranum í Sørvági, fyri tað. Tá eg var komin uppundan aftur, sá eg eina jollu (stóran bát), sum fleyt har. Eg svam so til jolluna og slapp uppá hana; men hon var brotin. Hetta var kanská eisini heppið, tí tað gjørði, at vit allir komu í sama bát. Jógván Elias hevði svomið til tann lítlá bátin, sum var eitt fýramannafar, sum var gjört úr viði. Tað var bara ein jolla, og hon hevði verið ov lítil til fólkis á saltfiskaveiði. So hann var komin í tann bátin og hevði fingið hann á rettkjøl. Tað vóru altsó tveir bátar umborð. So kom skiparin, Óli Fossaberg, svimjandi móti mær. Eg

at verða skotnir, men tað hendi so einki meira. Hinrar menninar sóu vit einki til. Vit royndu at rópa, men eingin svaraði. Eg var bert í fóroyskum undirbuksum og fóroyskum hosum, undirtroyggjan var útlendsk, og eg var í skjúrtu. Tað var tað, sum eg var í. Tískil var eg hvítklæddur.

Hevði lært at brúka bát

Sum eg fortaldi at byrja við, plagdi eg at rógvá út frá Sørvági og lærði at brúka bát, og tað var eisini ein fyrimunur. Har kom tað okkum til góðar, at eg dugdi væl at handfara bæði segl og árar. Eg visti, at vit høvdu sight undan, so tað var bara at seta segl tvørtur um á bátinum. Men vindurin varð so nógvar, at báturin skalv sum eitt bókarblað; eg mátti so leggja seglið aftur. Síðani repaði eg tað og setti so á aftur. Tá var seglið ikki storrí enn ein svinta. Hetta var eitt fýramannafar við segli, og tað gekk fint. Náttin gekk og nógvar vindur var. Har var ein hægri makt, sum helt hondina yvir okkum, tað var púra sikkurt. At vit skuldu klára tað veðurlagið við tí bátinum. Tað var bæði stormur, nógvar regn og ringur sjógvur. Tað forstandi eg ikki...., jú eg forstandi tað væl. Tað var ikki okkara makt.

So kom dagurin. Fossaberg hevði ligið í bátinum, og hann var ikki væl fyri. Hann segði tað eisini fyri mær, beint áðrenn hann doyði (mong ár seinni), at hann hevði ikki verið nakar maður síðan tá. Áðrenn tað varð ljóst, segði hann við meg, at hann skuldi koma at stýra. Nei, segði eg, hann skuldi ikki koma at stýra fyrr enn tað varð blivið ljóst. Tá tað varð ljóst,

Her siggja vit Malmberg saman við Árna av Reyni, sum er abbasonur Jens av Reyni, sum var reiðari á Tórfelagnum.

kom hann. Tað var bert ein ár at stýra við. Jógván Elias sat til róðurs við einari ár, og so fór eg fram til hansara eisini. Men so skuldu vit fara at royna at sova. Jógván Elias var tann fyrri, sum legði seg eftir bekkinum, og tað var beinanvegin hann sovnadi.

Mátti buka hitan í koldu kropparnar. Men so vaknaði hann aftur, og hann var so kaldur, so kaldur. So helt eg, at nú skuldi eg fara at leggja meg. Eg legði meg, og tað var uppá sama máta, at eg bleiv so ógiliga kaldur. Har var so bert eitt at gera: Fór at banka Jógván Elias og fekk hita í meg sjálvan og í hann eisini. Hann bað meg lata vera, tí hann fekk so ilt, men hetta bjargaði okkum báðum.

So gekk leiðin fram, og nú sóu vit blöðrutara. Hetta merkti, at vit máttu

vera nokkso nær landi. So komu súlurnar, og tað var enn betri tekin. Men tá var tað eisini skjótt, at vit sóu land; veðrið var batnað. Tá gekk so skjótt inn eftir, tí nú var væl av vindi aftur. Tað tók 36 tímar, frá tí at skipið sakk, og til vit komu til lands. Tað vóru um 80 fjórðingar.

At enda á land
Vit komu so á eiðið í Vestmannaoyggjum. Áðrenn vit komu so langt, royndu vit at blussa og at ýla við tokuhorninum, men eingin hoymrdi. Teir báðir felagarnir hjá mær vóru ikki so væl kendir á hesum leiðum, men eg hevði verið har við "Vesturfarignum" í 1938. Tá plagdu vit at ganga út á eiðið at hyggja at skipunum, sum lógu og fiskaðu. So man visti akkurát, hvar urðin var, og hvar sandurin var. So varð tosað um, hvat ið

in at vatninum. Eg hevði havt til uppgávu at syrgja fyri, at ein fløska av whiskey ella onkrum øðrum skuldi heingjast í ein posa undir bekkin, og tað var eisini her. Tað blandaðu vit uppí vatnið, so vit kundu leska tunguna á.

Vit rullaðu okkum so niður í sandin og royndu at leggja albogarnar uppá stokkin fyri at sleppa aftur á fótur.

Vit sluppu so upp aftur á beinini og fóru frá bátinum. Vit royndu at toga í fanglinuna fyri at fáa hann niðanfrá, men tað mundi ikki gera stóran mun.

Inn í fyrsta hús
So til gongu. Fyrsta hús, vit komu til, var ein fiskamjølsverksmiðja. Har var ein opin eldur, og har stillaðu vit okkum at verma okkum. Tá vit høvdu staðið eina løtu, fóru vit aftur at ganga og komu so til eini hús. Vit høvdu avrátt at fara inn í fyrstu hús, vit sóu. Har var myrkt, men vit bankaðu uppá. Hetta var um millum kl. 12 og 2 um náttina. Ein kona kom og lat upp og spurdi, hvørjir vit vóru. Vit sögdu, at vit vóru fóroyingar. Um vit kundu gevá henni hondina uppá tað? Ja, tað gjørðu vit. Tað hevur undrað meg mangan, at hon skuldi klára at taka ímóti okkum. Vit høvdu skorið kapokkpúturnar av bátinum, og høvdu stúvað tað innan fyri klæðini fyri hita, og vit høvdu gjort hettur burtur úr segldúkinum.

Óli Fossaberg á Stykkinum fórdi "Tór II" og bjargaðist eisini.

Jógván Elias hevði verið so framskygdur, at hann tók knívín við sær, tá hann fór av Tór II. Hetta gjørði tað möguligt at kryvja púturnar, so tilfarið kundi koma okkum til hjálpar. Soleiðis komu vit inn til hana. Vit hava sæð út sum villmenn, men hon var púra rólig. Vit

Ein av teimum trimum, ið bjargaðust, var Jógván Elias Jacobsen, aettáður í Mykinesi. Hann fór so illa av ferðini, at hann seinni misti beinini.

bað hann ikki svimja her, tí jollan var brotin. Vit fingu ikki jolluna runt aftur. Óli svam so til Jógván Elias, og teir bugseraðu so bátin uppá síðuna av mær. Síðani fóru teir at oysa, og teir oystu hann tóman. Men tá var blivið myrkt, og har hoyrdist so einki. Vit sóu bara kavbátin, og hann var so mikil næð, at eg sá stakini á torninum. Vit roknaðu við

Sjúkrasystirin, Guðrun Helgadóttir, tók ímóti fóroyingunum, tá teir illa á holdum komnir komu á sjúkrahúsið í Vestmannaoyggjunum. Malmberg vitjaði aftur í 1988.

fungu so kaffi frá henni við sukuri og brennivíni í, men vit fungu einki at eta. So ringdi konan til lög-regluna og varskógvæði um hetta, sum hent var. Löggreglan kom so við einum lastbili. Tá vit vóru lidnir at drekka kaffi, fóru vit uppí lastbili. Men tað var ein drúgvur túrur. Ja, eg ynskti at eg skuldi verið deyður, so kalt var tað. Men vit komu so niðan á hospitalið. Har var sjálvandi heitt inni, og tað var skjótt, at vit komu fyri okkum aftur. Vit vóru so á hospitalinum í nakrar dagar. Vit vóru, sum rímligert er, illa fyri. Tá sjúkrasystirin kom inn á stovuna, eftir at vit vóru sovnadír, stukku vit sjóleysir upp úr songini, og morgunin eftir kundu vit ikki reisa okkum úr songini.

Men tá vit vóru so frægir, fóru vit í býin at keypa okkum klæðir. Tað var onkur á hospitalinum, sum lænti okkum okkurt at fara í, so vit kundu fara út at keypa okkum egin klæðir. Vit mættu keypa allt av nýggjum, tí vit hóvdju einki at fara í. Okkara

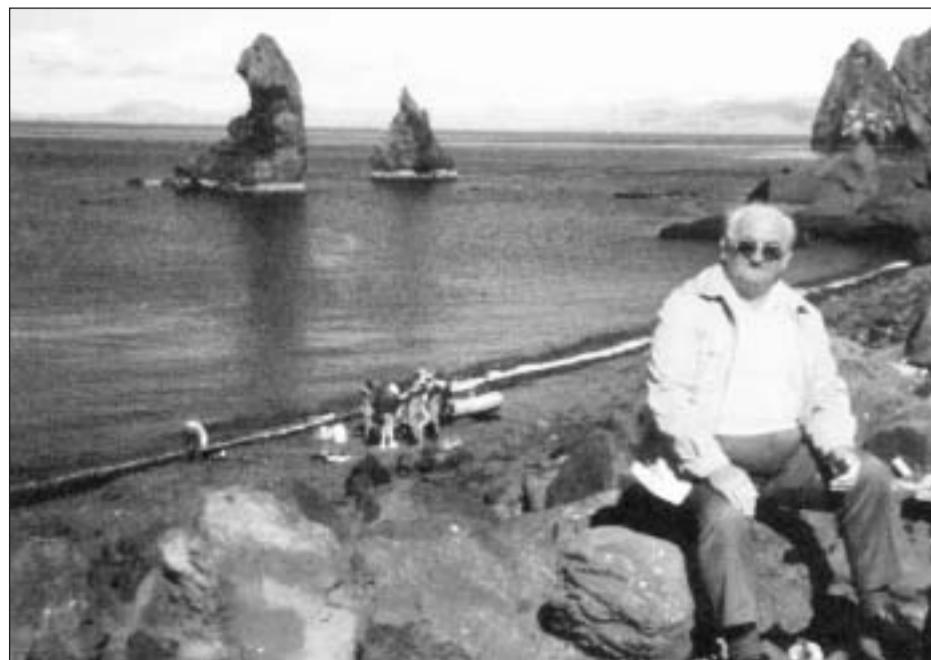
egnu klæðir vóru ikki nýgv verd eftir ferðina. Danska sendistovan rind-aði fyri klæðini.

Aftur á slóðina Meðan vit vóru á hospitalinum, so kom henda sjúkrasystirin og bað meg koma oman á skurðstovuna, og so viðgjordi hon beinini. Tey vóru nokk so illa farin. Síðani spurdí hon, um hon ikki kundi sleppa heim við mær. Nei, tað helt eg ikki, tí eg hevði eina gentu heima.

Tá Niels Juel Arge fór at skriva bókarðina um striðsárin, fór eg at fregnast eftir henni.

Eg hitti einaferð sjómanstrúboðaran Johan Olsen, sála, á flogvöllinum á veg til Íslands. Eg spurdí, um hann ikki kundi gera mær tann beina at seta eina lýsing í íslendsk bløð at sóknast.

Tá vit hóvdju verið í nakrar dagar í Reykjavík og búð hjá amerikanarum, fungu vit pláss at búgva í eini barakk. Har kom fólk, sum var torpederað á rutuni frá Amerika til Íslands og so frá Íslandi til Murmansk. Har vórðu so nýgv skip sökt.

Malmberg á Eiðinum á Heimaey, har teir triggir bjargaðu av "Tór II" komu í land.

ferð, tá eg tók upp eplir, tá fór eg út við teimum. Tá arbeiddu so nýgvir hjá eingilskmonnum, og teir hugdu, sum vituligt er, at mær. Har var ein maður, Louis Joensen, sum kom og ynskti mær væl aftur-koman. Tað var eitt gott medisin og hjálpti til, at eg kom fyri meg.

Tað ljóðar ótrúligt, at vit skuldu fara umborð og fiska á somu leiðum, har vit vóru torpederaðir; men soleiðis var tað bara.

Tryggingin Tryggingin gav bert endurgjald fyri tey mistu klæðini. Men menninir, sum fórust, vóru tryggjaðir 16.000 kr. Men frá hesum skuldi trekkjast tað, sum viðkomandi átti. Átti hann hús, ráddi tí um, at húsini vórðu virðismett so lágt, sum tað var forsvarligt.

Men partarnir skiltu stöðuna og royndu at avgreiða tryggingarmálini sum frægast.

Av teimum 21 monnum við "Tór II", vóru 12 mans giftir.

Bjargaður av tilvild Aftaná hesa hending róði eg út heima, men tað dámdi mær ikki so væl. Mær dámdi betri at vera burtur. Eg fór onkran túr við "Henry Freeman" yvir til Íslands á Norðfjörðin ella Seyðisfjörðin at keypa fisk. Eg skuldi vera smyrjari hjá Jens Simonsen, systkinabarninum.

Tá vit hóvdju flutt skipið og settu gongd á at fara avstað, nú lak spíssurin gjögnum eitt hol. Vit fóru so og arbeiddu uppá hetta, og vit fungu tað ikki í ordan. Tá so leið móti morgni, segði eg bara

Tórfelagið keypti í 1946 trolaran "Torf Finn", sum Malmberg fór við. Hann heldur ikki, at tað var heppið at fara við aftur sama reiðarii eftir tað, sum var hent.

Seinni fór Malmberg við "Tórhalli" hjá Tórfelagnum.

"Jarðarferðin" hjá "Morning Star"

"Morning Star" er eitt av teimum skipum, sum hevur tænt fyrir sítt breyð. Tað var smíðað í 1940 í Noregi. Upprunaliga var navnið "Taus", men síðan 1955 hevur tað havt navnið "Morning Star". Skipið var 27 metrar til longdar og tonsatalið var 114. Nú um dagarnar hittu vit Kaj Ljósstein úr Porkeri. Hann hevði eina myndaröð av, tá "Morning Star" varð söktur eystanfyri Suðuroynna seinasta ár. Vit vóru samdir um, at ein slík "jarðarferð" hjá einum væltæntum skipi kundi havt áhuga hjá okkara lesarum, so vit fara at lata teir luttaka í hesi hending.

*"Morning Star" í vælmaðini.
Úr Skipalistanum.
Myndatakari: Torleif Johannessen.*

Her verður riggað til at sökkja skipið, m.a. við at saga hol í skrokkin.

Alt er avriggað, og "Morning Star" verður tyngri...

...og tyngri.

Nú líður væl og...

...nú er tann stolta skútan "Morning Star" fárin undir heilt.

Høggusløkkur við viti, sum ein ketta

Vit kenna bert høgguslokkum agn; men tað hefur leingi verið kunnugt, at høggusløkkur er ikki "bert" agn. Hann er bæði sjaldsamur fiskur og so hefur hann vit, sum er púra ókent hjá fiski.

Tað eru nógvar greinir skrivaðar um tað. Ein teirra stóð í danska blaðnum "Illustreret Videnskab" á heysti 2003.

Høggusløkkurin
hevur eisini minni í
súkikoppunum í ørmunum.

Her er umrøtt eitt serligt slag av høgguslokki, sum livir í Kyrrahavinum. Hann er 3 metrar langur og vigar eini 30 kilo. Hann hefur trý hjortu, og á sínum átta ørmum, hefur hann 2000 súgvikkoppur. Men tað mest ótrúliga við hesum høgguslokki, er heilin. Eingi onnur ryggleys djór hava sama vit og skil, sum hesin høgguslokkin. Hann spærir, nýrir amboð og loysir torskildar uppgávur. Granskarar meta høgguslokkin at vera eins intelligentan og ein ketta. Afturat hesum, kann høgguslokkin loysa torskildar uppgávur bæði skjótari og lettari enn kettan. Kyrrahavshøggus-

slokkin livir á dýpum niður til 1500 metrar. Hann livir í einsemi frá tí, hann kemur til verðina, og er hann ti noyddur til sjálvur loysa dagligdagsins trupulleikar. Tí noyðist hann at hugsa sjálvur!

Granskarar vita ikki, hví náttúran hefur givið høgguslokkinum slikt vit. Men lívið hjá honum er kaska so torgreitt, at hetta krevur fleiri heila-kynur fyri at kunna bjarga sær. Hesin høgguslokkin livir bert í få ár, og eftir trimum árum skal hann menna seg frá at vera bert 20 cm til longdar og til at verða ein risi, sum er 3 metrar og við hvort enn meira. Størsti høgguslokkin granskár-

ar kenna til, var 9,6 metrar og vigaði 272 kg.

Hesin ógvusligi vökstur setur stór krøv til veiðueginleikarnar hjá høgguslokkinum. Hann má eta alt, sum hann kann fáa fatur á, og hansara veiðuteknikkur skal til laga seg eftir, um tað er stórur fiskur, smáur fiskur, skjótur fiskur, eitraður fiskur, hávar, skeljadjór og hvat annað, ið finst í havinum.

Dugir at hugsa Átta-armaðir høgguslokkar drepa t.d. stórar gággur við at bora eitt litið hol við tunguni aftanvert í húsan. Síðan sprænir hann eitur inn í holið fyri at lamleggja snigilin, so hann sleppur takinum.

Um granskarar royna at leggja høgguslokkinum meinbogar í vegin, so til-lagar høgguslokkinur veiðuteknikkin til nýggju støðuna. Um granskarar t.d. typpa bakendan á sniglinum við onkrum til-fari t.d. latex, kann høgguslokkinur beina hetta til-far burtur og borar so sum vanligt. Um granskarar nýta tilfar, sum ikki slepst í gjögnum, so borar høgguslokkinur bert onkra aðra staðni.

Høgguslokkinur letur seg heldur ikki lumpa. Vanliga leggur hann á kappingarneytar av sama slag. Granskarar hava roynt at fáa høgguslokkin at leypa á sína egnu spegilsmýnd. Men hann kannar hesa við súgvukoppunum og finnur skjótt útav, at hetta er fupp.

Heilin hjá høgguslokkinum er kring vælindið. Hetta er ikki serliga smart við slikum hersknum kosti sum t. skötum, har pikarnir kunnu koma at gjögnumgata heilan. Men hetta er ikki tann stóri trupulleikin, tí høgguslokkinur hefur tveir heilar.

Hin heilin hefur beinleiðis samband við armarnar. Hetta merkir, at høgguslokkinur minnist lutir, sum hann bert hefur nomið við ørmunum. Hann kann enntá í upptil fýra mánaðar minnast mun á teimum lutum,

sum hann hefur nortið amast at eggunum. Hóast talan er um heimsins størsta høgguslokk, so eru nýklakta ungarnir bert 7 mm langir.

Tá høgguslokkinur skal fara frá einum stað til eitt annað og meinbogar verða lagdir fyri hann, dugir hann at meta um styttsu leið, hann so skal fara.

Høgguslokknir duga eisini at spela sær siná-millum ella við djóraansarar, ein eginleiki, sum bert tey klókastu djórini hava.

Uppvöksturin einki spæl Uppvöksturin hjá kyrrahøgguslokkinum er tó ikki nakað spæl – hvørki fyri foreldur ella ungar. Honin gýtir millum 20.000 og 300.000 egg, og undir gýtingini ansar hon sera væl eftir teimum øllum somlum. Ein høgguslokkur fær bert ein möguleika í lívinum at gýta, og tað er góð orsók hjá honini at ansa væl eftir sínum avkomi. Í seks mánaðir verjir hon eggini móti øllum vandum, til dømis øðrum fiski, sum kundi hugsað sær ein góðan bita. Honin fer ongantíð frá eggunum og at enda doyr hon í avmakt og hungri. Undan hesum er hon tó so fram-skygd at fara úr holuni, har hon hefur bølt, so hennara deyði kroppur ikki skal fáa rovdjór at

amast at eggunum. Hóast talan er um heimsins størsta høgguslokk, so eru nýklakta ungarnir bert 7 mm langir.

Uppvöksturin er ikki nakað spæl. Í tveir-tríggjar mánaðar flóta teir runt í havinum, utan samband við nakran av sínum. Móta teir øðrum høgguslokum, verða teir etnir.

Síðani sökja ungarnir móti havbotninum, har teir sjálvir mugu læra seg alt um at gera sær holu, at verja seg, at veiða, og at kamuflera seg fyri at sleppa undan rovdjórum. Bert tveir av hvørji klekking sleppa undan øllum havsins vandum og gerast vaksnir høgguslokkar. Sjálvst hesir báðir kunnu hægst rokna við at liva í fimm ár. Men í hesi tið menna høgguslokknir teirra evni við ferðini hjá einum snarljósi.

Tað er ein áhugaverdur tanki, hvussu nögv høgguslokknir høvdur kunnad avrikað við teirra intelligensi, um teir høvdur livað longri og eisini høvdur havt meira samskifti við aðrar høgguslokkar.

Honin er ein sera uppoftandi mamma. Hon ansar eftir rognunum í eitt hálvt ár uttan at fáa ein bita. Tá doyr hon í hungri og avmakt.

Áheitan á ALS: avgreiðið fiskimenn við verandi heimildum

Føroya Reiðarafelag hevur saman við Føroya Fiskimannafelag og yvirmannafelögum sent fylgjandi áheitan til ALS:

Viðvíkjandi rættindum hjá fiskimonnum í ALS
Sum kunnugt hava fiskimenn, síðan ALS-skipanin kom í gildi, kent tað soleiðis, at teir saman við sínum arbeiðsgevarum bert gjalda inn til skipanina, meðan tað er sera trupult at fáa úr henni vegna tær treytir fyri uppsøgn, sum ALS hevur. Hesar kunnu vera hóskandi fyri t.d. starvssfolk, sum jú antin eru í arbeidi ella ikki.

Tað er ørvísi hjá fiskimonnum. Teir kunnu gott

hava tilknýti til ein arbeidsgevara uttan at vera í arbeidi í einum tíðarskeiði, t.d. tá skip liggja vegna brek. Her mugu eftir okkara tykki vera reglur, sum eru tillagaðar arbeidsumstøðunum hjá fiskimonnum.

Sum kunnugt sat ein nevnd, ið skuldi endurskoða lóg og skipan hjá ALS. Nevdin var komin so mikið langt, tá valið varð útskrivað, at ein endurskoðað lóg helst hevði kunnað verið framløgd og samtykt i hesi tingsetu.

Í hesi nevnd mettu vit tað vera ein góðan vilja til at loysa hetta mál á ein skynsaman hátt. Men nú er heilt óvist, um nakað fer at henda í málinum.

Samstundis halda umróddu trupulleikar hjá fiskimonnum á, tá teir missa arbeidi og inntøku av nevndu orsökum.

Her fara vit at visa á tann hægstættardóm, sum júst er feldur, og har tað m.a. verður sagt í grundgevingunum:

ALS-dómurin staðfestur í Hægstætti Efter ... lagtingslov... om arbejdsløshedsforskring... er udbetaling af arbejdsløshedsunderstøt-

telse bla. betinget af, at den pågældende er arbejdsløs og til rádighed for arbejdsmarkedet. Bestemmelsen præciserer ikke, hvornår disse betingelser skal anses for at være opfyldt. Det påhviler derfor ALS at foretage en vurdering af, om den pågældende reelt er arbejdsløs og står til rádighed for arbejdsmarkedet, eller dette ikke er tilfældet som følge af, at den pågældene har forbeholdt sin arbejdskraft for sæsonarbejde eller for en bestemt arbejdsgiver.

Højesteret finder, at der ikke er grundlag for at

tilsidesætte den vurdering, som er foretaget af ALS ..., hvorefter (viðkomandi) ikke var arbejdsløs og ikke var til rádighed for arbejdsmarkedet.

Tað áhugaverda er, at her er tað upp til ALS sjálv at meta um, hvort viðkomandi hevur verið arbeidsleysur ella ikki. Tað hevði tískil einki verið í vegin fyri, at ALS kom til móttæt niðurstøðu, grundað á at viðkomandi skip ikki var í rakstri í umrødda tíðarskeiði.

Soleiðis sum vit skilja dómin, so kann stýrið fyri ALS samtykkja at broyta mannagongdina soleiðis,

at tá skip liggar, kann manningin roknast fyri at vera arbeidsleys eftir nærrí ásettum reglum.

Við hesi støðu halda vit ikki, at fiskimenn skulu hava fyri neyðini at bíða eftir eini lógarbroyting. Hetta mál er eisini so mikið átrokandi, at hetta eigur ikki at verða gjört, um tað ikki er neyðugt.

Vit fara tí at heita á stýrið fyri ALS um at taka hendan spurning upp, so skjótt sum til ber.

Felögini eru sjávlsagt tøk til hesa viðgerð, um tað verður ynskt.

NORDØYA SPARIKASSI

Rakstrarroknkapur

	2003 1.000 DKK	2002 1.000 DKK
Rentuinntøkur o.a.....	69.911	74.049
Rentuútreiðslur o.a.....	15.870	20.737
Netto rentuinntøkur	54.041	53.312
Vinningsbýti av partabrévum o.ø.	44	44
Kostnaðar- og provisiósinsintøkur	3.546	2.571
Útreiðslur til kostnað og provisiún	167	111
Netto rentu- og kostnaðarinntøkur	57.464	55.816
Virðisjavnan av lánsbrévum, gjaldoyna o.ø.	-1.282	3.125
Aðrar vanligar inntøkur	532	2.841
Útreiðslur til starvssfolk, umsiting o.a.	28.985	28.335
Avskrivingar av ítokiligum ognum	1.115	940
Aðrar vanligar útreiðslur	432	371
Avskrivingar og burturleggingar uppá skuldarar (netto)	4.654	4.967
Úrslit av kapitalþortum í assosieraðum fyrítökum..	267	0
Úrslit av vanligum rakstri áðrenn skatt	21.795	27.169
Skattur.....	4.333	5.832
Ársúrlit	17.462	21.337
Býti av rakstrarúrliti		
Ársúrlit	17.462	21.337
Flutt úr gávugrunni	1.000	1.000
Flutt frá undanfnum árum	220.363	199.026
Til taks tilsamans	238.825	221.363
Lagt í gávugrunn	3.000	1.000
At flyta til næsta ár.....	235.825	220.363
Tilsamans nýtt av peningi, ið er til taks	238.825	221.363

Roknskapur 2003

Fíggjarstøða 31. desember

	2003 1.000 DKK	2002 1.000 DKK
Ogn		
Kassapeningur og innistandardi utan uppsøgn í tjóðbankum	4.809	5.995
Ogn hjá peningastovnum o.ø.....	79.311	52.969
Útlán	888.997	793.904
Lánsbrøv	174.049	244.126
Partabrév o.a.	724	921
Kapitalpartar í assosieraðum fyrítökum.....	15.596	4.650
Ítokiligar ognir	10.496	8.823
Aðrar ognir	3.608	3.534
Ogn tilsamans	1.177.590	1.114.922
Skuld og eginpeningur		
Skuld		
Skuld til peningastovnar	0	0
Innlán	924.263	879.845
Onnur skuld	7.969	7.749
Burturleggingar til útreiðslur	2.932	3.023
Skuld tilsamans	935.164	890.617
Eginpeningur		
Ábyrgdarapeningur	3.601	2.942
Gávugrunnur.....	3.000	1.000
Flutt frá undanfnum árum	218.363	199.026
Flutt frá ársúrliti	17.462	21.337
Eginpeningur tilsamans	242.426	224.305
Skuld og eginpeningur tilsamans	1.177.590	1.114.922
Töl uttan fyrir javnan		
Ábyrgdir o.a.	63.155	34.230
Aðrar ábyrgdir	8.061	1.142
Töl uttan fyrir javnan tilsamans	71.216	35.372

Nýggjur sáttmáli gjørdur við Reiðarafelagið: Lógásetta hvíldartíðin skal haldast

Tann 3. mars undirskriv-aðu Føroya Fiskimanna-felag og Føroya Reiðara-felag nýggjan sáttmála.

Hann var upprunalaiga uppsagdur at fara úr gildi 1. desember, men varð seinni framlongdur til 15. januar. Tað er nú ikki altið so lætt at fáa savnað eina nevnd av siglandi monnum, so fyrsti fundur var júst 15. januar, har FF legði síni sáttmálauppskot fram. Hesi uppskot kundu bólkast soleiðis:

- a) Tiltök fyrir at tryggja fiskimonnum at lögá-setta hvíldartíðin verður hildin.
- b) Ábøtur á sáttmálar fyrir einstakar veiður, har vit mettu tørv vera á tí.
- c) Dagföring av t.d. inn-gjalding til eftirlónar-skipanina. Hóast tað ikki var talan um stóra upphædd, var tað týdn-ningarmikið at fáa staðfest, at inngjaldingarnar skulu fylgja lönar-gongdini í samfelag-num.
- d) Vit vildu eisini hava sátt-málan greiðari á áví-sum økjum út frá tí sjón-armiði, at ein greiður sáttmáli er besti háttur at fyribryrgja trætum.

Semja var so um, at sátt-málin framvegis var í gildi, meðan samráðst var. Tær endaligu samráðingarnar vóru 25. og 26. feb-ruar og so 3. mars, og tær endaðu so við tí úrsliti,

sum vit mettu vera mögu-ligt, tá hugsað verður um umstøðurnar í fiskivinnu-ni.

Viðmerkingar til teir ymisku partarnar í semjuni eru hesar:

Hvíldartíðin

Her høvdut vit í fyrsta um-fari ymisk itókilig upp-skot um, hvussu tað kundi tryggjast, at hvíldartíðin verður hildin, sum t.d. at hækka býtisprosentio á partolarum, sum ikki nýttu kryyjimaskinu. Hetta kundu vit tó ikki koma ígjøgnum við nú. Men stórrsta frambrotið er, at Reiðarafelagið nú hevur viðurkent, at tað eisini er teirra ábyrgd, at hvíldartíðirnar verða hildnar. Hetta kann so skapa tørv fyrir, at tað verða gjørðar tøknilar loysnir á hesum øki.

Men tað skal eisini und-irstrikast, at FF - og eisini fiskimenn sjálvir - eiga at hava sína ábyrgd her. Henda árbyrgd er, at tað skal ikki loysa seg at seta heilsuna í våga fyrir at fáa uppí lastina nakrar tímar fyrir, enn tað annars vildi tikið.

Tí fer FF eisini at gera eitt arbeidi á hesum øki. Í fyrsta umfari verður skriv sent til reiðarar/skiparar, sum eisini verður sent umborð, har tað verður vist á tað protokollat, sum felogini hava gjört.

Ætlanin er eisini at hava fund við Føroya Skipa-og Navigatørfelag fyrir at tosa um, hvussu yvirmenn umborð kunnu medvirka.

Vit fara at seta eina kanning í verk av arbeids-tíðini umborð. Hetta kann verða gjort grundað á dagbøkur og døgnlistar. Men eisini við, at spurn-aðarbløð verður sent umborð, har spurt verður, hvussu langa frívakt menn hava havt dag um dag.

Hoyriverndar-móttakarar

Í 2002 varð gjørð henda avtala millum felogini:

Føroya Reiðarafelag og Føroya Fiskimanna-felag vilja samstarva - eisini í skipaeftrillitisráðnum - fyrir at bøta um arbeids- og liviumstøður umborð. Hetta umfatar eisini fyri-byrging av skaða av gangi. Útvegast skulu mæguleikar til at hoyra t.d. útvarp v.m. umvegis serligar hoyriverndar-móttakarar.

Sjálvar hoyriverndirnar skal hin einstaki út-vega, gjalda og hava á-byrgd av.

Tá varð eingin freist ásett fyrir, nær hesir móttakarar skuldu vera umborð, men nú er hon sett til 1. juli 2004. FF skal hava frá-boðan um, nær hetta er gjort. Men tað er eisini týdningarmikið, at fiski-

menn siga okkum frá, um tað ikki hendir.

Eftirlønin

Tað er eingin ivi um, at tað var eitt stórt framstig, tá vit í 2002 fingu avtalað eina eftirlónarskipan, sum reiðarar skuldu gjalda sín part av. Í løtuni er inn-gjaldið kr. 27 hjá reiðara og kr. 20 hjá fiskimanni pr. mynstraðan dag. Hesar upphæddir hækka í tveim-um stigum, so tær 1. juli 2005 verða kr. 30 hjá reiðara og kr. 22 hjá fiski-monnum.

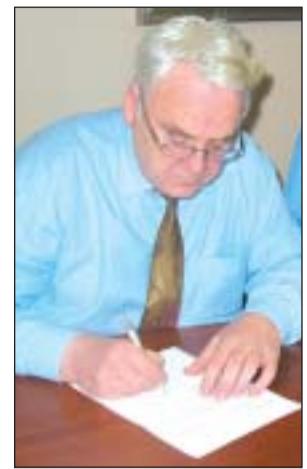
Hetta ljóðar kanska ikki so nögv, men hetta er í samsvar við lönargongdina annars í samfelagnum hesi tvey árin. Samstundis er hetta ein óbeinleiðis viðurkenning av, at her er talan um eina skipan, har virðið av henni skal varðveitast í mun til lönarstøðið yvirhovur.

Hetta er ikki minst týdningarmikið, tá hugsað verður um, hvussu tungt tað hevur verið at fáa eina logásetta skipan á økinum. Her kunnu vit ikki rokna við nøkrum, fyrr enn vit síggja tað. Tað seinasta ivamálið er annars fráboðaða økingin í "samhaldsfasta". Hon varð tengdur at einum skattalætta, sum nú sambært almennum fráboðanum er ivasamur.

Meira reiðskapur Í sáttmálanum eru ymisk-

Formenninir skriva undir

hevir samband við uppsagnarreglurnar, har ásett er, at hevir maður verið við skipi í eitt ár, eigur hann 1 mánaða uppsagnartíð, og hevir hann verið við í 2 ár ella meira, er uppsagnartíðin 2 mánaðar.

2. Rætturin til starvsaldur er treytaður av, at við komandi hevir verið "samanhangandi" við skipinum. Henda orðing hevir skapt trupulleikar, tí tað er ennta dómur fyrir, at fer maður við øðrum skipi í sín frítið, so hevir hann ikki longur verið "samanhangandi" við.
3. Endurgjald fyrir uppsagn hevir verið minstaløn, sum í løtuni er kr. 13.896 um mánaðin. Nú er upphæddin kr. 15.500.
4. Sum er fær 1. kokkur 1,25 part og 2. kokkur 1,125 part. Nú er avtalað, at eru fleiri enn 2 kokkar, skal 2. kokkur hava 1,2 part.
5. Í sambandi við eftirlónina varð í 2002 avtalað, at grundað á serligu støðuni hjá rækjuskipum, skuldi eftirlónin vera útreiðsluneutraltá. Hendas skipan verður endurnýggjað komandi sáttmálaskeið.
6. Fráboðan um val av álitismanni skal vera skrivilig.

Tað eru sjávsgagt onnur mál, vit kundu hugsað okkum at fáa greitt. Men tað ber væl til at siga, at umstøðurnar kansas ikki voru til tess.

Tað eru eisini onnur mál, sum hava verið tikit upp; men har verður mett, at tey kunnu loysast innan karmarnar av sáttmála-num. Tað sama er við málum, sum eru serlig fyrir einstök skip.

Samráðingarfólkini hjá Føroya Reiðarafelag. F.v. Jógvan Norðbú, Jákup Sólstein, Jónsvein Knudsen, Ólavur Petersen, Petur Jacobsen, Guðmund Mortensen og Viberg Sørensen.

Samráðingarfólkini hjá Føroya Fiskimanna-felag: Sigmund Hentze, Andreas Berglið, Fríðrik Sivertsen, Sámal Poulsen, Karl Isaksen, Eyðun Johannessen, Óli Jacobsen og Olaf Johansen.

soleiðis hen í fleng: "Tak bara og smekka ein dor í holið, so er tætt". Hann so gjørði. Hann var í finasta ordan. Vit fóru so avstað úr Íslandi.

Men sært tú, tá vit koma til Føroyar hoyra vit, at eitt skip, - eg haldi at tað var úr Vestmanna, - var sökt millum Føroyar og Ísland. Hevði hetta ikki komið í vegin hjá okkum, so høvdur vit verið á júst somu leið. So merkilitg kann tað vera.

So sigldi eg eisini við "Vesturvarða" við Dia á Vertshúsínum. Hann var eitt stás fólk. Hann hevði tað fyri, altið at rópa av brúnni, og tað besta hann fekk, var at seta hvøkk í fólk. Hesin túrur, sum eg meini við, tað var tann, tá Ernst, beiggi mín, giftist. Hann var 2. stýrimaður við "Vesturvarða". Dia hevði biðið meg koma við sum 2. stýrimann fyri Ernst. Eg kom so vestur her. Men so var tað ein annar, sum hevði sight longur. Eg segði, at tað var í lagi, at hann gjørðist stýrimaður. Men tá túrurin var knappliga hálvbardur, tá vórðu bæði stýrimaðurin og Barvurin sjúkri. So máttu vit aðrir vera einsmallir á dekkinum. Ein, sum kallaðist Rodmund bleiv so øðrumegin, og eg bleiv hinumegin við spælið. Vit fungeraðu báðir sum stýrimenn, og tað riggaði væl. Tað merkilitgasta var, at tað var ikki eitt ilt orð á brúnni. Hetta var framvegis undir krígnum. Tá hildu dekkarnir fyri, at "gud gævi satt, at teir ikki komu upp, fyrr enn túrurin var liðugur". Eg var tveir túrar við, og eg varð avroknaður fyri tríggjar túrar. Reiðari var Dánjal Niclasen. Seinni mótti eg Dia í Havn, og hann spurdi: "Var hetta ikki gott?". Jú sigi eg, hatta var fint. "Jú", segði hann, "soleiðis mátti man gera". Dia var ikki so galin.

Annars var ikki so lætt at sleppa burtur undir krígnum. Tað vóru nögvir um boðið, og kjansirnir vóru fáir.

Aftur við Tórfelagnum Aftaná krígið fór eg aftur við Tórfelagnum. Men tað skal eg ikki ráða nøkrum til at gera, tá man hevur verið illa fyri við einum reiðari. Tú sleppur nevniliða ikki undan tí óttanum, sum tú fekk við at fara við sama reiðari. Tað er heilt øðrvisi, um tú fert í eitt annað reiðari. Eg var við "Torfinni", inntil "Tórhallur" kom í sama reiðari, og eg fór við har.

Malmberg róði í nögv ár út í Ravnoynni. Her er Malmberg, nr. 2 th í næstfremsta rað, avmyndaður saman við manningini hjá honum sjálvum, Lindberg og Dávuri Húsdal.

Malmberg fekk ringan túr heim við "Tinganesi". Har frammi sæst húsið, sum Malmberg umrøður í hesum sambandi.

"Tórhallur" var ein deiligur bátur. Hann var ein týskur bátur, sum nasista stýrið átti. Hann var væl bygdur, og bondini vóru so øgilig. Eg var við har nökur ár inn í 50-ini. Nú var Jens Pauli av Reyni stjóri aftaná pápan Jens, sum doyði í 1946.

Maður fyri borð Eina ferð mistu vit ein mann yvir borð við Hafstein, yviri í Íslandi. Hetta hevur verið seinnapartin í 40-unum. Vit halaðu, og vit skuldu koyra ketuna á baklemmin. Hesin kopladi úr, og í tí baklemmurin gleid niður, fór maðurin estir høvdinum yvirborð. Hann skverar akkurát. Lemmarnir vóru ikki komnir ordiliga at ligga, so hann kundi ikki bakka. Maðurin fór nakað frá bátinum. Fyrsti stýrimaður stóð hinumegin, og nú róptu teir, at ein maður var farin yvir borð, og eg fór frá mínum fari upp á brúnnu, tók ein bjargingarkrans og tveitti hann niður á dekkið til teir. Eg sá, at eingin reageraði. Ein javnaldri mín var við -

Selmar Simonsen - og hann búði í Havn. Hann spurdi meg, hvat vit skuldu gera. Eg segði, at eg skuldi koyra bjargingarkransin uppá hann og bað hann so leypa í havði. Segði við Selmar, at hann dugdi væl at svimja, eg bant so bjargingarkransin væl og hevði línu á honum. Hann svam til hansara og fekk akkurát í krúllin á honum, áðrenn hann stóð til at sækka. Hann bjargaði mannum. Veitst tú hvat hann fekk afturfyri? Hann fekk einki afturfyri frá tryggingini, tí hetta var í íslendskum sjógví.

At rógvu út í Grónlandi So fór eg at rógvu út í Grónlandi. Eg fór sum flekjari við "Tinganesi", tá hann byrjaði í Grónlandi, og eg fekk hug at rógvu út. Árið eftir var tað, at eg fór at rógvu út í Ravnoynni. So vítt eg minnist, var eg 16 summar har yviri og róði út.

Útróðurin í Grónlandi gekk sera væl. Tó var ein ringur túrur heim. Tað var

nesi" og hvør, ið skuldi við S-bátinum. Mín manning kom at fara við "Tinganesi" saman við øðrum. Vit fóru so úr Ravnoynni. Tá vóru vit, so vítt eg minnist, 96 mans, og við tí danska bátinum vóru 95 mans.

Tað var av allarfagrasta veðri, tá vit fóru út úr Ravnoynni og lögdu leiðina suður eftir. Men tað ötlaði alla tíðina, og til endan var so nögvur vindur, at teir tordu ikki at leggja hana til. Eg hevði droymt, at eg gekk rundan um kirkjugarðin her í Sørvági, og eg hugdi bara inn í kirkjugarðin. Hetta mól í heysinum á mær, hvat ið kundi fara at henda. Veðrið ötlaði, og tað gjørðist av allarringasta veðri. Eg hevði lagt meg í eina koyggju í tí yvirbygninginum, sum stóð uppi á bógnum. Eg lá í gummistívum; hvør skal siga: Eg vildi vera klárur, um nakað hendi. Nú fær hon henda brekkaran aftaná. Tað er, sum ein kemur til míni og sigur: "Far tú niður í lastina". Eg reisti meg og fór útum beinanvegin. Eg mótti Mikkjali á Stykkinum, sum var við mær. Eg sigi við hann: "Mikkjal, kom niður í lastina við mær".

Vit koma niður, og nú stendur tann blái fossur í bæði borð. Tað vísir seg, at lúkukarmurin er skraendnáður báðumegin. Her móttí sjálvandi gerast tað, sum gerast kundi. Men Georg í Gásadali var ein sovorðin maður, at hann hevði altið reiðskap hjá sær. Hann var nevniliða timburmaður. Eg fór so til hansara. Hann hevði bæði seym og alt. So vit at smíðja og stappa nakrar margarinpakkar, har tað lak. Jú, tað gekk av tí allarfinasta. Men so varð vakt sett. Skiparin á S-bátinum hevði ført "Tinganes". Hann segði, at hevði "Tinganes" sight í tí veðrinum, so var hann farin til botns, men tað hevði hann eisini verið, um hetta húsið ikki var bygt har frammi. Hetta húsið hevði so stóra uppdrift, at hon

slapp ikki við høvdinum niður. Vit koma so á Havna um kvøldið. Dánjal Niclasen stóð á bryggjuni.

"Vesturleið" sigldi tá. Hann orðnaði fyri, at "Vesturleið" skuldi bíða, so hesir menninir vestanífrá skuldu sleppa vestur við. Eg haldi, at teir bíðaðu einar tveir timar.

So at koyra bil Men tá bleiv eg sjúkur í beinunum. Hetta var ein avleiðing av hendingini við "Tór II". Eg var enntá so ringur, at læknarnir ætlaðu at seta beinini av mær, men hesum noktaði eg fyri, og væl var tað. Men tað bleiv noktað mær at fara avstað aftur. So fór eg at koyra bil; hevði ongantið havt áhuga fyri at koyra bil. Men vit báðir, Mikkjal sonurin, fóru oman til vatnið á flúgvarebedingina. Eg fór so at læra meg at koyra. "Oy", segði eg, "hetta er líka sum at stýra einum báti", so tað fall væl fyri. Eg tók so koyrikortið, og tað gekk hampiligt. Fyrst koyrdi eg við persónibili, seinni fekk eg mær buss. Eg koyrdi inntil 1991 og havi tískil koyrt í eini 23 ár. Eg byrjaði at koyra í 1968.

Hetta var so frásøgnin hjá Malmberg, hesum fryntliga manni, sum so nögv hava lært at kenna á veg millum Oyrargjógv og Flogvøllin. Tann, ið hetta skrivar, er komin at virðismeta tey bæði, Malmberg og Herborg, og vit hava hildið sambandið alla tíðina, eisini síðan Malmberg gavst at koyra. Tað eru tey fægstu, sum hava vitað, at Malmberg á umrødda hátt er ein partur av okkara siglingarsøgu. Tey bæði, Malmberg og Herborg, giftust 27. oktober í 1943, so tey hava verið gift í 60 ár.

Vit takka teimum báðum fyri bæði kennskap gjøgnum árini, og fyri at vit kundu fáa hesa frásøgn frá einum hendingaríkum lívi.

Malmberg og Herborg við tí stóra bussinum.

Hendan myndin úr "Veður og tíðindi" hjá Petur Skeel Jacobsen, hefur eitt sindur við frásøgnina um "Tór II" at gera. Myndin er frá 1937, tá manningin á "Austerlitz" fylgir einum skipsfelaga, Esmari Abrahamsen, av Strondum, til gravar.

Esmar krökti seg í ein fingur, tað tók ilt fyrir seg og endaði við blóðeitran. Teir fóru inn í Holsteinsborg, har Esmar varð lagdur á sjúkrahús 12.august og andaðist 4. september, 40 ára gamal. Hann var ógiftur.

Arni Klein á Skála greiðir soleiðis frá jarðarferðini: Á ein ella annan hátt komu boðini um andlátid umborð á "Austerlitz", ið við tað sama fór at sigla inn í Holsteinsborg, har tað eydnaðist at koma inn, hóast tað var tjúkt í mjörka. Jarðarferðin skuldi vera kl 16 seinnapartin. Manningin fekk ikki loyvi til at koma í land at fylgia fyrr enn 10 minuttr áðr enn jarðarferðin byrjaði.

Tá manningin kom móti kirkjuni, stóð fjöld av grónlendingum uttanfyri, og ikki fyrr enn manningin var komin í kirkjuna, komu grónlendingarnir

Jarðarferð í Holsteinsborg

inn. Tað var full kirkja. Grónlendingarnir sungu framur vakurt, bæði í kirkjuni og á grøvini. Teir prýdu kistuna við at skera bøkkar, har blómur vuksu

á og lögdu á kistulokið. Tað er Hilmar Kass, sum hefur givið okkum hesar upplýsingarnar. Hann sigur, at stórir partur av manningini hjá Bartali í

Kass, pápa hansara, var tann sama, ár eftir ár. Esmar hevði sight við honum öll árini uttan fyrsta árið, hann førði skip - í 1925.

Á myndini eru fremst til vinstru: Óli Berg frá Gjógv, búsitandi á Skála (við keppi í hondini), Arni Klein, á Fløtunum, á Strondum, býr á Skála, Rasmus Joen-

Tór II

Tað eru fleiri bókur skrivaðar um seinna heimsbardaga. Tær kendastu er bókarøðin hjá Niels J. Arge. Annars er eisini "Víkingasynir" hjá Jákup Joensen, táverandi prósti og "Bumbur vyir Føroyar" hjá Petur Háberg. Hesar hava allar verið keldur til hesa frásøgn. Úr teirri seinast nevndu bókini endurgeva vit tað sum Dagblaðið skrivar 15/9-1942 um "Tór 2" hendingina:

Leygardagin fóru fløgg á hálva stong og boðini bórust um land, at Havnatolarin "Tór II" var farin - bert 3 mans bjargaðust, meðan 18 manns sjólótust. Hetta vóru tung boð, bæði fyrir land og fólk okkara og tyngst hjá teimum, ið har mistu síni. Land okkara er ikki uppi í bardagatelvingini, ið nú fer um allan heimin, men okkara fólk er enn sum áður statt í sínum harða bardaga fyrir tilveruni á

víðum havi og við vandastrandur. Og nú ið heimsbardin mikli nørir um vanda og neyð, verður alt hættisligari, vanlagnan nívir okkum tíðari og missirnir verða stórrí og meinari. Mangur hefur lagt frá landi í bestu vón, men kom ongantid aftur til lands: Teir fullu í bardaganum fyrir okkara fólk og okkara fosturland Føroyar.

Bretska hervaldið skilir hvussu dygt hendan van-

lagnan nítir okkara tjóð og teim mongu, ið mistu, og sýnir samkenslu sína í samband við henda svára sorgartilburð og skrivar:

"Vit harmaðust stórliga, tá vit frættu um missin av fiskifarignum "Tór II" av figginda ávum nærandis Ísland. Missurin av hesum valafari er sjálvur nóg álvaramur, men at so mangir raskir menn skuldu fara umfram, er uppaftur meira at harmast um, og okkara samkensla gongur til tey eftirsandi.

Tað er syndarligt, at kriggið skuldi koma so nær inn á oyggjarnar hjá teimum friðarligu Føroyingunum; men hetta er ein partur av tí, tær friu tjóðirnar gjalda fyrir at sleppa undan teimum nazistisku valdsharrum."

sen, í Skorini, Eiði, Bartal Johansen, í Kass, á Strondum, skipari, Nikkel Nielsen, Eiði og Jens Højgaard, á Teigum, í Rituvík, býr í Havn.

Fremst til högru: Cornelius (Nele) Nielsen, Eiði, Niels Nielsen, Eiði og Edmund Gærðum, uppi í Króki, Strendur. Aftanfyri Niels er Poul Joensen, í Skorini, av Eiði, búði í Tórhavn, og aftanfyri hann er Edvard Joensen, í Skorini, á Eiði. Hann var bestiður. Johan Henrik Hansen í Andrassstovu av Eiði tók myndina.

Tað, sum hendar myndin hefur við "Tór II" at gera er, at Rasmus Joensen var fyrst við "Tór I", tá hann varð minu-sprongdur og síðani var hann við "Tór II", og hann doyði tá. Poul Joensen, sum eisini var við Austerlitz "átti" kjansin við "Tór II", men hevði latið pápa sín sight við, tí honum dámdi so væl við trolara! Sagt verður, at hetta nívdí Poul. Poul var annars við "Flower", tá hon minu-sprongdist, 100 fjórðingar vestur úr Suðuroynni, og manningin mátti rógya til lands.

So nógvir sjólótust við hesum skipum:

Aldan.....	6 menn	juli 1940
Cheerful.....	7 menn	17. oktober 1940
Milly	7 menn	mars 1941
Ekliptica	8 menn	mars 1941
Guiding Star	7 menn	april 1941
Emanuel	3 menn	13. mai 1941
Kristianna.....	7 menn	august 1941
Sjóborg.....	3 menn	13. august 1941
Sólarris	5 menn	25. august 1941
Morning Star	7 menn	aug/sept. 1941
Nýggjaberg.....	21 menn	mars 1942
Vesturfarið	8 menn	mars/apríl 1942
Gracie	7 menn	ca. 20. februar 1942
Tór II.....	18 menn	7. september 1942
Misletoe	2 menn	9. juli 1943
Verdandi.....	15 menn	fyrst í des. 1942
Samlað	131 menn	

Ja takk!

Eg ynski at gerast heldarl av FF-blaðnum
því bert 50 krónur um æsfjöldingin

Verður sent ápostað - vit gjalda postsgild

Navn: _____

Bústaður: _____

Byggð/býur: _____

FF-blaðið - postbóloga 58 - FO-110 Tórshavn

Tlf: 31 45 62 - Fax: 31 87 69

T-postur: ff-blad@post.olavant.fj

Náttúru- og umhvørvisvirðislon Norðurlandaráðsins 2004

Náttúru- og umhvørvisvirðislon Norðurlandaráðsins verður í ár latin fyri tíggjundu ferð. Virðislóinin, sum er 350.000 d.kr., verður latin privatum ella almennum virki, felagskapi ella einstaklingi, sum hevur víst serligt virkisfísmi innan náttúru- og umhvørvisvernd.

Evnið í 2004

Náttúru- og umhvørvisvirðislonin verður í 2004 latin einstaklingi, ídnaðarvirki ella felagsskapi í einum av norðurlondunum, sum miðvist hevur arbætt ellar arbeiðir fyri at verja norðurlendska havumhvørvið ella hevur givið ikast til verju av hesum.

Öll kunnu senda inn uppskot til vinnara. Uppskotið skal innihalda lýsing av arbeiðinum og upplýsingar um, hvør fremur ella hevur framt verkið. Arbeiðið skal hava fakliga góðsku og týning í breiðum samanhangi í einum ella fleiri av norðurlondunum. Uppskotið skal orðast á í mesta lagi tveimur A4-síðum.

Vinnarin av virðislónnini verður útnevnur av eini dómsnevnd, ið hevur umboð úr Íslandi, Noregi, Svøríki, Finnlandi, Danmark, Grónlandi, Føroyum og Álandi.

Uppskotið, ið skal skrivast á eitt serligt skjal, skal vera inni í seinasta lagi fríggjadagin hin 30. apríl, kl. 12.00. Skjalið fæst á heimasíðu Norðurlandaráðsins www.norden.org ella við at venda sær til skrivstovuna hjá donsku sendinevndini:

NORDISK RÅD
Den Danske Delegation
Christiansborg,
DK 1240 København K
Tlf. +45 33 37 59 58
fax +45 33 37 59 64

FF blaðið
BLAÐ VERKA- OG VEÐIMANNA

gevur
MEIRI
MINNI

Ring um lýsingar á tlf. 31 15 69 ella send okkum ein teldupost á ff-blad@post.olivant.fo

Lögarsavnið hjá Toll- og skattstovuni 2004

Lögarsavnið hjá Toll- og skattstovuni 2004, sum Toll- og skattstova Føroya gevur út, er nú komið. Bókin, sum er 351 síður til støddar, er í fikkustødd og kostar 100 kr.

Í bókini eru allar toll-, mvg-, skatta- og avgjaldslógar, 33 í tali, sum Toll- og skattstovan umsitur

Lögarsavnið hjá Toll- og skattstovuni 2004 fæst til keyps í bókabúðunum og á Økisskrivstovunum hjá Toll- og skattstovuni kring landið, í Tórshavn té i Tollbúðuni.

Argir, 9. mars 2004
Toll- og Skattstova Føroya

Sjálvuppgávan 2003

Freistin hjá persónligum skattgjaldarum, ið ikki hava rokskaparskyldu, at lata inn

sjálvuppgávu
ognaruppgerð
kaptalvinnungssjálvuppgávu

er mánadagin 15. mars 2004.

Sí eisini bóklingin "skatturin 2003" og heimasíðuna www.tollskatt.fo

Toll- og Skattstova Føroya
Argir 9. mars 2004

Lónarútgjaldingarnar vuksu bara við knapt 1% í 2003 samanborið við 2002

Lónarútgjaldingar vísa nú týðiliga eina stagnación í búskapinum. Samlaðu lónarútgjaldingarnar í 2003 voru góðar 6 mia. kr., bara 35,7 mió kr. meira enn fyri 2002. Tað svarar til ein völkstur uppá 0,6%. Verða lónarhækkingar í 2003 trektar frá, er völksturin í virkseminum negativur.

Talvurnar niðanfyri vísa lónarútgjaldingarnar síðstu 5 árin í krónum og presentvísa völkstrinum.

Gongdin er týðig. Siðani 2001 er völksturin í lónarútgjaldingum mink-

aður til bara at vaksa knapt 1% frá 2002 til 2003.

Verður hugt nærri at töluunum sæst, at gongdin er eitt sindur ymisk. Talvurnar býta lónarútgjaldingarnar upp í framleiðsluvinnur, bygging, handil og aðrar tænastur umframt almennar tænastur.

Gongdin í lónarútgjaldingunum fyri almennar tænastur hevur ein nøkulunda stöðugan völkstur. Sama kann sigast um bygging, handil og aðrar tænastur, té at vit siggja

eitt fall í völkstrinum frá 2002 til 2003.

Tað, sum trekkir niður, eru tí lónarútgjaldingarnar í framleiðsluvinnuni. Her var völksturin bara 5% frá 2001 til 2002 og eitt fall uppá heili 8% frá 2002 til 2003. Allarhelst er tað fallið í framleiðsluvinnuni, sum trekkir lónarútgjaldingarnar í bygging, handli og aðrar tænastur við sær.

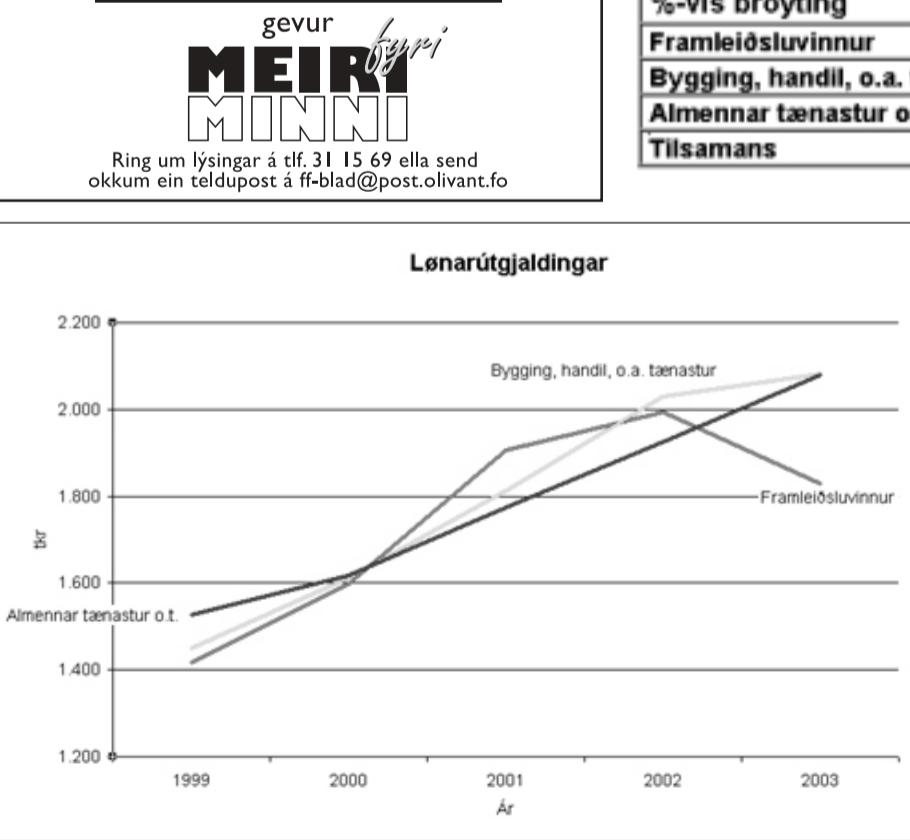
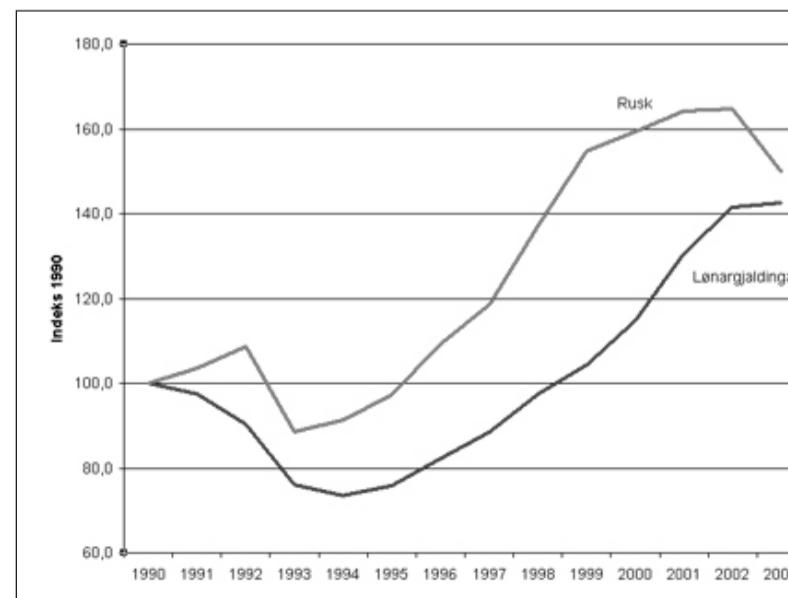
Verður hugt nærri at lónarútgjaldingunum í framleiðsluvinnuni sæst,

at lónarútgjaldingarnar í fiskiskapi fullu við knapt 13% í 2003 og við góðum 20% í ali- og kryvjivinnuni.

Tað eru ikki bara lónarútgjaldingarnar, sum visa eitt fall í virkseminum, aðrir indikatorar peika sama vegin. Rusknögdirnar vísa eina mynd av virkseminum í landinum, og í 2003 fall ruskbrænnin við knapt 15%, sí myndina.

Lónarútgjaldingar	1999	2000	2001	2002	2003
Framleiðsluvinnur	1.418,2	1.597,4	1.904,8	1.994,0	1.829,5
Bygging, handil, o.a. tænastur	1.450,0	1.612,3	1.811,6	2.028,5	2.082,9
Almennar tænastur o.t.	1.526,3	1.617,6	1.773,8	1.925,8	2.079,7
Tilsamans	4.434,5	4.877,4	5.550,7	6.015,2	6.050,9

%-vis broyting	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03
Framleiðsluvinnur	113	119	105	92
Bygging, handil, o.a. tænastur	111	112	112	103
Almennar tænastur o.t.	106	110	109	108
Tilsamans	110	114	108	101

Alder og vekst hos torsk, hyse og sei fra Færøyene 2003

Jón Kristjánsson, februar 2003

Innledning

Dette et tredje år på rad jeg tar prøver av fisk fra Færøyene. Hensigten er å skaffe opplysninger om alder og vekst hos torsk, hyse og sei. Dette er ikke noen detaljert undersøkelse, kun en stikkprøve av veksten i de enkelte år.

Metodikk

Prøver ble tatt av tilfeldig valgt fisk i fiskemottaket i Runavik (Beta) og fiskemarkedet i Tóftir. Fisken ble kun lengdemålt. Til aldersanalyse ble det brukt skjell som senere ble presset i celluloid og åringen lest og målt i en mikro-

projektor. Avstanden av åringene fra midjen ble målt og den årlige vekst tilbakeberegnet.

Det ble antatt at fiskens vekst hadde linjer sammenheng med skjellet med senter i mitjen.

Under innsamling av prøver ble det ikke notert hvor fisken ble fanget, den kunne være hvor som helst fra.

Resultat

Torsk

Det ble analysert 33 prøver fra torsk. Resultatet vises i tabell 1.

Torskens vekst avtar hurtig etter tre års alder, for generelt å gå imot en maksimal lengde (e. assymtotic length) på ca. 65 cm.

Dette er i samsvar med opplysninger fra gjenfanget merket torsk, Fiskirannsóknastovan har rapportert at årstilvekst hos torsk over 60 cm var meget liten, kun 1-3 cm, se tabell 3.

Veksten har avtatt fra 2001. Særlig er tilveksten

i sesongen 2003 liten, det ses ved å sammenligne den kalkulerte lengde siste vinter med fangstlengden (tabell 3). Hos 4 og 5 års fisk er den 1 cm, men var 3-6 cm hos 3 og 4 års fisk i 2001 og 2-5 cm hos 3 og 4 åringar 2002.

Konklusjon

Vekst hos torsk har nærmest stoppet op. Dessuten var fisken mager, noe som bekrefter at det er mangel på mat. Rapporter fra FRS bekrefter dette (www.frs.fo), sml. følgende sitat:

"*Vit máldu longd og vekt á toksi, sum ikki varð merktur frá Mylingsgrunninum (67), Mykinesgrunninum (110) og vestan fyri Suðuroynna (103). Tann smái toskurin (40-55 cm) var væl fyri, meðan tann storri toskurin (60-80 cm) var rak. Teir störstu toskarnir (90-125 cm) vóru tó væl fyri.*" (Magnus Heinason - Túrfrágreiðing Yvirlits-troling-Færøyabanki. Túrur nr. 0368 Tíðarskeið: 11/09-16/09-2003 Samandráttur av úrslitunum:

"*Nú sær eisini út til, at minkandi föði eisini er farin at gera vart við seg*

15/10-22/10 - 2003

Dette er helt typisk for en hungersituasjon når riskebestanden trapper seg ned for å tilpasse seg de nye forhold, d.v.s. matmangel: Småfisk trenger mindre mat enn den store, derfor er de i forholdsvis god kondisjon. Mellomstor fisk trenger mere mat og større biter, derfor er det den som sulter og dør bort etter hvert, derfor er den mager. De som klarer eller vil spise de andre, det er de store fiskene, og de har det fint. De hjelper også på fødeforholdende ved "å spise ned" bestanden.

En ytterligere bekreftelelse på dette kommer fra siste prøvetræling på Færøybanken:

Magnus Heinason - Túrfrágreiðing Yvirlits-troling-Færøyabanki. Túrur nr. 0368 Tíðarskeið: 11/09-16/09-2003 Samandráttur av úrslitunum:

"*Nú sær eisini út til, at minkandi föði eisini er farin at gera vart við seg*

á Færøyabanka. Toskur, hýsa og upsi eru 8-10 % meiri rak nú, enn fyri einum ári síðani. Hetta vísa nýggjastu kanningarnar, sum fólk frá Fróðskaparsetrinum og Fiskirannsóknarstovuni gjør du við Magnusi Heinasoni á Færøyabanka dagarnar 11. til 16. september 2003. Kanningsarnar vísa eisini, at miðalveiðan av toksi og hýsu er farin niður í helvt, men

at væl meira av upsa var at fåa. Upsin var smáfallandi. Helvtin av upsanum var minni enn 50 cm til longdar.

Miðallongdin fyri allan upsan var einans 53 cm. Eisini er meira til av tí smærra toskinum á Bankanum nú enn undanfarin ár. Héndan túrin var miðallongdin á toskinum 72 cm. Hetta er væl minni enn tað hefur verið tey seinnu árini. Í seinnu helvt at 90-unum var miðallongdin á toskinum á Bankanum út við 90 cm. Mest var til av 2 og 3 ára

gomlum toski; hetta er fiskur, sum er umleid 50 og 65 cm til longdar. Miðallongdin á hýsuni var 43 cm. Mest var av stöddnum 25 cm, 40 og 50 cm. Hetta er hýsa, sum er avikavist 1, 2 og 3 ár gomul."

Alt tyder på at torskebestanden er i tilbakegang, ikke p.g. av overfiske - men matmangel, som muligens kan tilskrives for lite fiske.

Men de klassiske ICES beregningene vil skrive dette på for mye fiske, bestandsberegningene vil vise sterkt økning i "fiske-dødlighet" og hvis de er sin vane tro - vil de anbefale sterkt reduksjon av fiskedagene. Jeg har sagt det før og gjentar det her:

Det er det værste som kan gjøres i en slik situasjon.

Derfor er det viktig at vedkommende parter forbereder seg på alle måter - innen rådgivningen er et faktum.

Vekt, kg	Alder	Árgang	Antall	L	11	12	13	14	15	16	17	18
0.57	2	01	5	41	17	37						
1.02	3	00	3	53	14	36	50					
1.54	4	99	9	58	17	38	50	55				
2.05	5	98	8	63	17	41	51	58	62			
2.12	6	97	4	65	18	43	52	58	61	63		
2.70	7	96	2	69	15	41	52	59	64	66	67	
4.94	8	95	2	84	14	41	51	66	71	76	79	82
			Sum:	33	Middel:	16	40	53	59	64	68	73

Tabell 1. Resultat av aldersanalyse av torsk 2003. L = middellengde, 11, 12, ..., 18, lengde etter første, andre,... åttende år. Vekten er beregnet fra lengde og antatt at kondisjonsfaktoren var 0.8.

Alder	År		
	2001	2002	2003
År	L (ant)	L (ant)	L (ant)
2	49 (25)	50 (4)	41 (5)
3		59 (8)	53 (3)
4		68 (4)	58 (9)
5	64 (2)	72 (2)	63 (8)
6	71 (1)	75 (4)	65 (4)
7		79 (1)	69 (2)
8		75 (1)	84 (2)
9		74 (1)	

Tabell 2. Sammenligning av vekst hos torsk funnet ved prøvetagning i árene 2001-2003. Antall fisk i hver aldersgruppe i parantes.

Merkur	FLF101488	FLF102378	FLF102360	FLF102474	FLF102349	FLF102441
Dato	25/10/02	26/10/02	28/10/02	28/10/02	28/10/02	28/10/02
Langd (cm)	51	66	67	64	60	74
Pos.Breidd	6156.9	6144.9	6143.7	6142.9	6143.5	6143.7
Pos.Longd	808.2	704.7	705	704.8	704.9	704.8
@kl	V/Mykines	V/Suðuroy	V/Suðuroy	V/Suðuroy	V/Suðuroy	V/Suðuroy
Finglin	18/10/03	21/10/03	21/10/03	21/10/03	21/10/03	21/10/03
Langd (cm)	57	66	68	67	61	75
Pos.Breidd	6157.7	6141.7	6145.2	6145.7	6145.4	6142.3
Pos.Longd	808	705.1	705.7	705.6	705.7	704.7
Vaksnir (cm)	6	0	1	3	1	1
Flut seg (f.)	1	3	2	3	2	1

Tabell 3. Oplysninger om merket torsk, merket høsten 2002 og gjenfanget et år senere. (Fra Fiskirannsóknastofan, lagt ut på www.frs.fo.). Det er meget godt samsvar mellom disse opplysningene og vekstdata i tabell 1.

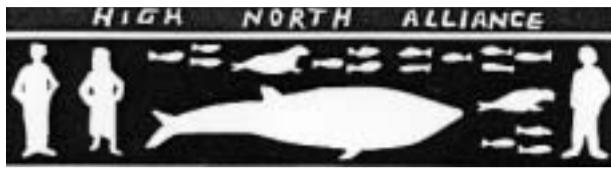
Vekt	Alder	Árgang	Antall	L	11	12	13	14	15	16	17	18	19
0.53	3	100	1	39	16	28	36						
1.01	4	99	21	48	16	29	42	47					
1.40	5	98	3	54	15	29	41	48	53				
	6	97											
	7	96											
2.00	8	95	3	60	12	22	36	43	48	52	56	59	58
1.85	9	94	1	59	9	22	31	40	45	47	51	55	58
			Sum:	29									

Tabell 4. Resultat av aldersanalyse av hyse 2003. L = middellengde, 11, 12, ..., 19, lengde etter første, andre,... niende år. Vekten er beregnet fra lengde og antatt at kondisjonsfaktoren var 0.9.

Alder	År		
2001	2002	2003	

<tbl_r cells="2" ix="1" maxc

Ársfundur í High North Alliance

Fremst t.v. er íslendingurin Kristjan Loftsson, sum er kendast íslenski hvalaveiðumaðurin. Hann er eisini nevndarlimur í HNA. Hann sigur, at nú er so nógvir hvalur undir Íslandi, at tað er javnan, at hvalur sjálvur rennir seg á land. Undir liðini á honum situr Laila Jusnes, sum er kunningarráðgevi hjá HNA.

Í dögnum 2.-4. mars hevði NAMMCO ársfund í Føroyum. Hetta er tann felagskapur, sum ger tilmæli um stovnsrøkt av djóralivinum í Norðuratlantshavinum. Fyrst og fremst hval, men eisini kóp.

Millum luttakararnar á hesum fundi var eisini, sum eygleiðarar, felagskapurin High North Alliance, sum umboðar tey vinnuligu áhugamálini á ökinum. Her eru limafeløg úr Noregi, Grónlandi, Canada, og úr Føroyum er tað Grindamannafagið, sum er limur.

Tá so nógvir av limunum vóru til staðar, varð høvið eisini nýtt at hava landsfundin hjá HNA samstundis við fundinum hjá NAMMCO, og varð hann hildin 3. mars kl. 18 á Hotel Føroyum.

Vegna Føroyar móttu Ólavur Sjúrðarberg, formaður í Grindamannafelagnum, sum eisini eru nevndarlimur í HNA, og Óli Jacobsen, sum er varanevndarlimur. Annars vóru umboð úr øllum límalondunum mótt. Men

afturat teimum vóru eisini eygleiðarar frá Tjukotski, sum liggur beint yvirav Alaska í Ruslandi. Vit høvdur eisini vitjan av teimum á FF og fara seinni at hava eina sera áhugaverda frásøgn frá hesum landsluti, sum er á stødd við Frakland, men sum hevur eitt fólkatal sum Føroyar.

Umfatandi ársfrágreiðing Hesin landfundur gekk fyrir seg sum ein vanligur aðalfundur. Fyrsta punkt á

dagskránni var frágreiðing frá farna ári. Og skal okkurt nevnast burturúr henni.

Høvuðssætið hjá HNA er í Lofoten í Noregi, og her arbeiða tvey fólk. At hvalaveiða verður mett at hava týdning fyrir júst Lofoten sæst av, at Lofotrædet, sum er eitt samstarvsráð hjá kommununum í Lofoten, er limur, og hava teir eisini næstformannin.

Eitt tað fyrsta evnið, ið er umrøtt í ársfrágreiðingini, er eitt mál, sum vit hava havt frammi her í blaðnum. Nevnliga ein staðfesting av, at lýsi av kópi er gott ímóti t.d. liðapínu. Hetta vísa nú eisini kanningar, sum eru gjördar í Noregi. Í New Foundlandi verða framleiddir kaplsar, sum vit í síni tíð bílosgdu til Giktafelagið. Har fingur tey eisini somu royndir, og nú fääst kapsarlarnir á apotekum í Føroyum. Nú er eisini komið fram, at hetta lýsið er gott til kappríðingarhestar!

Annars verður arbeitt við øllum tí, sum ein slíkur felagsskapur arbeiðir við. Teir luttaka á teimum fundum runt um í heiminum, har teir kunnu framföra sín sjónarmið. Og teir taka ímóti øllum fjølmiðlum, sum hava hug at vitja teir, og teir eru ikki so fáir. Hetta gevur umrøðu, sum kann standa ímóti teirri herferð, sum er móti hvalaveiðu.

Tað er heldur ikki einki, sum kemur burturúr á tí øki, har HNA virkar. Hvalaveiða er byrjað aftur fyrst í Noregi og síðan í Íslandi. Teir vilja eisini seta spurningin, um Føroyar ikki eiga at fara undir stór-

Í miðjuni siggja vit formannin Jan Odin Olavson, t.v. er næstformaðurin Geir Wulff-Nielsen, og t.h. dagligi leiðarin Rune Frøvik.

Grønlendska umboðið var Niels Lange Andersen, sum kemur frá útróðrar og veiðumannafelagnum KNAPK. Hann er nevndarlimur í HNA.

hvalaveiðu aftur.

Tað er eisini eitt framstig fyrir "sakina", at Føroyar eru byrjaðar at innflyta sildrekatvøst úr Noregi. Løgmansskrivstovan er

komin til, at eingin lög er, sum forðar fyrir hesum. Og tað, sum ikki er forboðið, er loyvt.

Roynt verður at fáa skipaðan útflutning av tvøsti til Japan, men hetta er ikki komið í rættagrenn.

Ein partur av kunningartænastuni hjá HNA er teirra heimasíða, sum eittr: www.highnorth.no

Roknskapurin varð eisini lagdur fram. Hann javnvigar við umleið eini millión. Roknskapurin gav vinning í 2002 og hall í 2003.

Arbeiðsskráin fyrir komandi ár var næsta punkt á skránni. Sum nakað natúrligt er fremsta málið at halda fram við verandi kós, sum eisini umfatar verju av føroyskum grindaðrápi. Dentur skal eisini verða lagdur á at kunna gagnýta kóp, sum annars kann gerast ein hóttan ímóti fiskiskapi víða hvar. Mett verður jú, at hvør

kópur drepur minst 1 tons av fiski árliga. Við eini millión kópum, sum er metta talið í Barentshavinum, er lætt at rokna seg fram til, hvussu nógvetta verður.

Síðan var val á skránni, og her gjordist føroyska umboðanin óbroytt.

Samstarv, sum dugur er í

Tað er neyvan ivi um, at tað hevur týdning hjá okkum at vera við í einum slikum felagsskapi. Fyrir tað fyrsta kunnu vit á hendar hátt standa saman við øðrum at verja felags sjónarmið. Afturat hesum fæst samband við fólk alla staðni í heiminum við somu áhugamálum, so her liggur væl fyrir at fáa eina vitan frá fólk i somu støðu, sum vit eisini kunnu nýta.

Hetta kom ikki minst til sjónþáðar á teirri stóru hvalaráðstevnuni, sum var í Føroyum í 2002.

T.h. er tað "okkara maður" í HNA, Ólavur Sjúrðarberg, sum eisini er formaður í Grindamannafelagnum. Undir liðini á honum er Elling Lorentsen, sum umboðar Norges Fiskarlag í nevndini hjá HNA.

Teir mest forkunnugu gestirnir vóru teir úr Tjukotka í Russlandi. Teimum fara vit at frætta meira frá í komandi blað.

Myndir av Tór 1

3350F04545

3350F04560

3350F05246

3350F05282

3350F04629

3350F04923

3350F05321

3350F05832

3350F04899

3350F05238

3350F05893

3350F06001

3350F06781

3350F07648

3350F06390

Vit hava fingið nýggjar myndir frá Fornminnissavninum. Sum tað sæst eru menninir tiknar ein og ein umbord á einum trolara. Einasta navn vit kenna er á mynd nr. 3350F05238. Hetta er Karl Joensen, ættaður av Eiði, men annars kendur sum skómakari í Havn í nógv ár. Út frá hesum kunnu vit staðfesta, at hetta er manningin á Tór 1, sum varð sprongdur av minu í 1940. Allir menn bjargaðust.

Tær fylgjandi seks myndirnar eru tiknar á sama hátt, men her er bakgrundin ikki tann sama. Spurningurin er um hesir eisini eru av Tór 1 ella av einum øðrum skipi.

Vit vilja fegin frætta frá okkara lesarum, sum vita meira um hetta.

Bjargingarútgerð*á sjógv og landi*

Vit bjóða tað besta innan bjargingarbátar, bjargingarvestar, eldslokkiútgerð, bjarginar og trygðarútgerð.

Umboð fyrir kenda danska merkið "Viking".

- Bjargingarbátar
- Bjargingarnet
- Yvirlívilsdraktir
- Flótídraktrir
- Bjærgingarvestar
- Bjærgingarkransar
- Epirbar/neyðsendrarar
- Radartranspondrarar
- Eldsløkkjarar
- Eldávaringar
- Branddraktrir
- Umveelingar
- Eftirlit

P/F Gummibátatænastan

Mannaskarð 4, Postboks 3223, 110 Tórshavn
 Tel. 31 49 13, Fax 31 06 56, E-mail: gummibad@post.olivant.fo

MAN B&W Diesel A/S**Umboðið · Ernst Reinert****Alpha Diesel motorar og eykalutir**

Undir Glaðsheyggi 10
 FO-100 Tórshavn - Faroe Islands
 Tlf: +298 31 33 84 · Fax: +298 31 30 64

**Vit hava
stórt úrval
av reiðskapi
til línuveiðu**

Vit framleiða:

Flótilínu • Spunpolyesterlínu • Reyða línu
 Terylene/Danlinelínu • Reina Terylenelínu
 Hvítar, reyðar, bláar og svartar teymar nr. 4-20

Línurnar fáast úr 3,5 til 9 mm. Longd millum svövlarnar eftir ynski.

Teymarnir fáast órippaðir ella rippaðir við húkum
 í ymiskum støddum.

Vit hava eisini klæðir til fiski- og arbeiðsfólk frá innast til uttast.

...vælkominn inn á gólvíð

SNØRISVIRKIÐ
 í Klaksvík

Tel. 455254 - Fax 457254
 www.snorisvirkid.fo

TEYMAVIRKIÐ
 í Runavík

Tel. 473000 - Fax 473001
 www.teymavirkid.fo

Skal skipið vaskast?

Tosið fyrst við EYSTUROYAR REINGERÐ

- Serkunnleiki innan vasking av aptering
- Vasking av maskinrúmi
- Reinsa teppi
- Bona gólv
- Reinsa koyggju og forheng
- Reinsa gamalt bonivoks
- Seyma nýggj forheng
- Útvega máttur, brúsuforheng, voksdúkar v.m.
- Brúsubakkur "Homequeen vinyl"
- Eisini leggja vit nýtt linoleum ella teppi á dúrkið

Eysturoyar Reingerð

Postboks 41 · FO-650 Toftir · tlf./fax: 44 89 88
 fartlf: 22 53 50 · teldupostur: nch@post.olivant.fo

we make fishing more profitable

Vit framleiða og umvæla öll slég av trolum, so sum:

- Rækjutrol ■ Botntrol ■ Flótítrol ■ Semipelagisk trol

Vit framleiða og umvæla snurpunótir til:

- Lodnu ■ Makrel ■ Sild

Vit framleiða og umvæla nótir til alivinnuna umfram:

- Vaska og impregnara nótir
- Levera komplettrar fortøyningar, akker, tog o.a.

Annars hava vit alla útgerð til trol, nótir og alivinnuna

VÓNIN LTD.

Hovuðsskrivstóva:
 Vónin P/F
 Bakkvægur 22
 530 Fuglafjørður
 Telefon 444 246
 Telefax 444 579
 www.vonin.com

Tórshavn:
 Álaker
 Telefon 35 43 91
 Telefax 31 33 19
Miðvágur:
 Telefon 33 29 46

Tær bestu og bíligastu loysnirnar uppá

GDMSS-Radioútgerð	Furuno/Silor/JRC/I-Com
Radar við ARPA og Plottara	Furuno/Simrad/JRC
Ekkolodd-útgerð	Furuno/Simrad/JRC
Sonara-útgerð	Furuno/Simrad/kaio-
Navigátiós-útgerð	Furuno/Simrad/JRC
Navigátiós Plottara	Furuno/MaxSea/Simrad, Sodena
Autopilot - stór og lítil skip	Furuno/Robertson/Sperry
Autopilot - til bátar	Timco
Satellite Kumpass - 3xGPS	Furuno
Satellite - Navigation	Furuno/Simrad/JRC
Satellite - Kommunikations	Furuno/T&T/Sailor
Satellite - Sjónvarp	Applied/Sea Tel
Trol-sensorar og kabinett	Scanmar/Simrad
Gyrokumpass	Sperry/C-Plath/Anschutz

Sp/f Contrive Jsp Ltd.

FO-700 Klaksvík, Tlf.: 455244 - 214244, Fax: 456945

Söla og service:
 Sjálvandi hava vit
 útgerð til GMDSS
 SÝN og Service,
 sum vit eisini gera

Tíðindaskriv í sambandi við ársroknspapin hjá Arbeiðsloysisskipanini fyrir 2003

Eftir at arbeiðsloysið tey seinastu árini hefur verið stöðugt fallandi, gjörðist 2003 fyrsta árið, har útgjaldið av arbeiðsloysisstuðli aftur vaks. Vöksturin var uppá 31% í mun til árið framanundan. Uppgerðin hjá Hagstovu Føroya visir, at arbeiðsloysið, íróknad tey, sum fáa útgjald frá Almannastovuni, við ársenda 2003 var 3,3% í mun til 2,6% um somutid árið framanundan. Arbeiðsstyrkin verður mett at vera vaksin við útvið 1% í 2003. Vöksturin í lönarútgaldningunum í árinum var uppá 0,6% í mun til 2002, og er hetta væl minni enn vöksturin, sum hefur verið tey seinastu árini. Tá ið hædd verður tikan fyri vökstrinum í sáttmálalónunum í árinum, var reelt talan um eina minkning í lönarútgaldningunum.

Inngjøld
1. januar 2003 varð ALS-gjaldið sett niður í 0,5% úr 1,25%, og síðan hækkað til 0,75% frá 1. september 2003. Samlaða innngjaldið í 2003 gjörðist 68,5 mió. kr. í mun til 142,8 mió. kr. í 2002, ella ein lækking uppá 52%.

Útgjøld
Sum nevnt í byrjanini, hækkaði útgjaldið av arbeiðsloysisstuðli í 2003 á fyrsta sinni í fleiri ár. Hetta skal tó setast í mun til 2002, tá ið útgjaldið var tað lægsta hjá Arbeiðsloysisskipanini nakrantið.

Samlaða útgjaldið av arbeiðsloysisstuðli í 2003 var 69,3 mió. kr. í mun til 52,9 mió. kr. í 2002. Talan gjörðist sostatt um eina öking í útgjaldinum uppá 16,4 mió. kr.

Miðaltalið av móttakarum av arbeiðsloysisstuðli í 2003 var 991. Hesi býtu seg í 541, ið fingu stuðul eftir vanligu skipanini, og 450, ið fingu stuðul eftir fiskavirkisskipanini. Í 2002 var samlaða miðaltalið 795, og sostatt gjörðist talan um eina öking uppá 24,7% í mun til í 2002, tá miðaltolini fyrir tey, ið fingu stuðul eftir vanligu skipanini og eftir fiskavirkisskipanini, vóru ávikavist 441 og 354.

Ársúrlit og eginogn Útreiðslurnar til starvsfólk og fyrising läckkaðu í 2003 við 459 tú. kr. ella við 4,2% í mun til 2002.

Úrslitið áðrenn avskrivningar og figgjarpastar var í 2003 uppá -11,4 mió. kr. Her skal tó verða viðmerkt, at uppgjerð fyri teir fýra seinastu mánaðirnar í árinum, tá ið ALS-gjaldið var økt uppí 0,75%, visir eitt minni yvirskot.

Árið 2003 gjörðist eitt minni gott ár á virðisbrævamarknaðinum, og sæst hettar eftir í úrslitnum av figgjarpastum í 2003, sum gjörðist 18,2 mió. kr. í mun til 29,0 mió. kr. í 2002. Miðal avkastið av virðisbrævunum í 2003 var uppá 3,9% í mun til 7,6% í 2002.

Úrslitið av rakstri í 2003

var uppá út við 6,0 mió. kr., soleiðis at eginognin við ársenda 2003 var 487,7 mió. kr.

Endurskoðan av Arbeiðsloysisskipanini

Í tíðindaskrivenum í sambandi við ársroknspapin fyrir 2002 varð nevnt, at Bjarni Djurholm, landsstýriskaður, hevði sett eina nevnd at endurskoða ALS. Arbeiðssetningurin hjá nevndini fevndi um endurskoðan og dagsføring av ALS-lögini og um viðgerð av spurninginum um, hvussu ALS eigrar at verða skipað í mun til landsfyrising og játtanar- og eftirlitsmyndugleikar. Ætlanin var, at hetta arbeiðið skuldi vera liðugt til jóla í 2003, men gjörðist hetta tiverri ikki möguligt, og varð arbeiðið somuleiðis steðgað, í sambandi við at tásitandi Lögmaður skrivaði út nýval. Áheitan er nú komin um, at nevndin skal taka arbeiði sítt uppfætur.

Útlitini fyrir 2004
Økingin í arbeiðsloysinum, sum vit sóu í 2003, sær út til at halda á framnú í byrjanini av 2004. Lægri fiskaprísir og vánaliga stóðan hjá alivinnuni við ILA-sjúku, minni útsettинг av smolti og fallandi prisum á laksi, umframtað árin, sum ein afturgongd í hesum vinnum hefur á avleiddar vinnur, hefur við sær, at roknast kann við einum nakað

størri útgjaldi av arbeiðsloysisstuðli í 2004, sæð í mun til árið framanundan.

Inntökurnar hjá Arbeiðsloysisskipanini eru í januar mánaði 2004 vaksnar við 52,8% í mun til januar 2003, men tá ið hædd verður tikan fyri, at ALS-gjaldsprosentid í ár er 0,25 prosentstig hægri enn fyri einum ári síðan, er talan um ein vökstur í inntökunum uppá 1,9%. Stýrið fer framhaldandi at fylgja við í, hvussu gongdin verður í 2004, og at gera metingar av, um ALS-gjaldið er hóskandi.

Í USA, ið er stýrandi fyri búskapargongdina í Europa, sæst ein spírandi búskaparvökstur, og kemur hetta at hava við sær, at returnar so liðani fara at hækka. Mett verður tó, at returnar fyrst fara at hækka út á heystið 2004 ella í byrjanini av 2005. Lánsbrøvini hjá ALS liggja í tí styrra endanum og eru soleiðis klár til eina möguliga rentuhækking. Úrslitið av figgjarpastum í 2004 verður væntandi á leið sama stóði sum í 2003.

Sí annars ársroknspap fyrir 2003 (á síðu 7) við samanberingartölum fyri 2002. Somuleiðis eru hjáloð hagtöl, ið lýsa arbeiðsloysið medio januar 2004 samanborið við undanfarin ár. Möguligt er somuleiðis at finna hetta tilfar á heimasiðu okkara: www.als.fo

Vinarliga
Arbeiðsloysisskipanin

Komandi blað

Í komandi blaði hava vit aftur nögv áhugavert tilfar. Vit fara at hava frágreiðing frá fundinum í Klaksvík týskvöldið, har tað sera viðkomandi evnið var:

Hvussu betra vit möguleikarnar at fáa meiri burturúr tilfeinginum av feskum fiski?

Hvørjur eru stórstu truppleikarnir hjá seljarum og keyparum av feskum fiski í Føroyum í dag?

Er tað manglandi trygdin í fyrir at vekt, stødd og góðska eru í lagi, tá fiskurin verður seldur, ella er tað, at feski fiskurin "ongan góðan eigur", eftir at hann er landaður - ella eru tað bæði?

Aftaná fundin í High North Alliance hittu vit umboðini úr Tjukotski í Ruslandi, sum er beint yvirav Alaska í Beringstrætinum. Her býr eitt fólk í tali sum í Føroyum á eum óki sum Frakland. Vit hava eina áhugaverda frásagn.

So hava vit eisini hitt tann 28 ára gamla Pavel, sum arbeiðir fyri foreldra-

Í komandi tveimum blöðum hava vit frásagn frá 87 ára gomlu Brynhild Absalonsen, ættað av Viðareiði, sum bæði minnist sera væl til og sum dugur væl at greiða frá.

leys børn Moskva. Sanniliga vita okkara børn ikki, hvussu gott tey hava tað! Men hesum fara vit at greiða nærri frá!

Afturat hesum hava vit áhugaverda frásagn hjá Hera Simonsen frá Súlukeri og súluveiðu í Hebridunum.

GUÐS ORÐ
 Torleif Johannesen

Nýggjan bústað

Tann, sum dylir misgerðir sínar, fær onga eydnu, men tann, sum gongur við tær og letur av teim, skal finna miskunn.

Orðt. 28,13.

Kendi norski útimissiónstrúboðarin, Marie Monsen, sum stóð í einari ovurhonds stórari veking í Kina í 1930 árunum, sigur frá eini ungari kinesiskari skúlagentu, sum gjörðist kristin. Gentan bleiv rakt av orðinum. Hon játtodi syndirnar fyri Gudi og varð frelst. Hon bað eisini menniskju um fyrigeving - har tað var neyðugt.

Liggjandi á knæ, opnaði gentan bíbliuna og las Orðt. 28,13: "Tann, sum dylir misgerðir sínar, fær onga eydnu, men tann, sum gongur við tær og letur av teim, skal finna miskunn."

Við fremstafingri peikandi á örindið, segði hon brosand: "Eg havi altið búð í fyrra partinum av örindinum. Nú eri eg flutt. Eg hafi finguð nýggjan bústað og búgvi nú í seinna partinum av örindinum."

Tað kvoldið fór hon, fyri fyrstu ferð, til songar sum ein frelst og frígjord sál.

Eingin fær eydnu av at krógsa syndirnar. Tvørturímóti. Og tó, so er tað hetta, mong eru upptikin av. Tey taka ymiskar "gekkaskortar" uppá, spæla at vera onnur enn tey veruliga eru, "hampa" um syndirnar við at tosa uttanum við hálvum sannleikum og hálvum lygnum, kalla tær við øðrum növnum o.s.fr.

Lögið. Nøkur royna enntá at krógsa tær fyri tí altsiggjandi Gudi. Tey kunnu tosa við Gud um "alt" - men tiga við syndunum. Frið fáa hesi ikki, tí syndin er sum eitt splintur í eyganum - sum órógvor og örkymlar.

Fyri at sleppa av við syndina er leiðin ein heilt onnur.

Játta hanal! Nevn hana við røttum navni, utan umberingar, utan utanumtos fyri Gudi og fyri teimum, tú hefur syndað ímóti. Tá fært tú miskunn, fyrigeving og náði.

Ein av fylgjunum verður, at tú vilt avnokta og stríða ímóti tí ónda í lívi tínum.

Gud fyrigevir ikki við at goyma, men við at gloyma syndirnar.

Tá eru tær ikki til meira. Tá fært tú frið.

Tá hefur eisini tú finguð nýggjan bústað - og býrt sælur, saman við Guds børnum, í seinnu helvt av örindinum.

Í tínum hendur gevi eg meg,
lív mítt eg leggi fram fyri teg;
reinan meg tváa, hvítan sum snjó,
Jesus, í tínum reinsandi blóð.

Ms. 364

Skipscopygging — Reparasjon —

DOKKING

Kapasitet: Fartøylengde 140 m - Fartøybredde 26,5 m - Fartøydybde 6,5 m.
 Løftekapasitet: 7600 tonn - Brønn for Azimuth propeller: 7 x 4 x 2,7 m.

WESTCON's skips- og offshoreverft i Ølen

WESTCON i Ølen utfører:

- Nybygg - Ombygginger
- Dokking - Skipsreparasjoner
- Prosjektering - Konstruksjon
- Seksjonsbygging - Klassing

M/S KRÜNBORG -Bygg nr.16.

Din samarbeidspartner fra idé til levering

WESTCON

WEST CONTRACTORS AS

N-5582 Ølensvåg, Norway Tel: +47 53 77 50 00 - Fax: +47 53 77 50 01
 E-mail: westcon@westcon.no - www.westcon.no

FF-blaðið

Vitja heimasíðuna
www.fiskimannafelag.fo

P/f Jógvan Weihe

Heil- og smásøla

Vit hava m.a:

- Nylon
- Skeiðhúkar
- Pilkar
- Snellustroppar
- Svølvar
- Lodd
- Kryvningarknivar
- Rognaknivar
- Rognaposar
- Beitur v/rustfríum húki

**...stórt úrval av
fiskireiðskapi til
norðhavsróðurin
...landsins lægstu prísir**

Staravegur 15 • Tlf: 31 38 97 • Fartlf: 21 38 97 • Fax: 31 38 83
 T-postur: jwimport@post.olivant.fo
 Heimasíða: www.jogvan-weihe.fo

RUSKIÐ skal í land!

Mil-tek hefur ruskpressur í rustfríum stáli í nögvum ymiskum støddum.

Set teg í samband við okkum og fá eitt prát um, hvussu vit kunnu loysa rusktrupulleikan umborð hjá tykkum.

P/f. Esmar simonsen · 530 Fuglafjørður
 Tlf. 44 44 05 - 21 88 21 · www.es.fo

Línubustir og goggar

Hondbundin feroysk línubust
og hondgjördir goggarar

Verða sendar um alt landið

Bilegging:

tlf: 42 40 34 / 42 30 01
 fartlf: 21 33 17
 fax: 42 47 97

Fløttislið (limur í Føroya blindafelag)

**Føroya stórra úrval av pakkitilfari úr karton,
bylgjupapp og plast innan óll vinnuøkir**

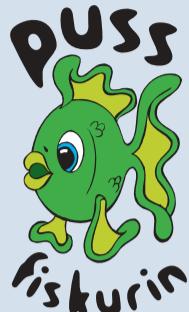
Vit útvega eisini:
 Plastbakkar • Pakkibond • Tape • Merkir • Etikettir
 Knívar • Kitlar • Húgvur • Handskar • Svintur
 Ymisk tól til ídnaðin • Reingerðisevni • Íbindingarevní
 Plattar • Ráðgeving í tilevning av pakkitilfari

... sjálvandi til besta prísin !!

FARPACK

Staravegur 5 • P.O. Box 3099 • 110 Tórshavn • Faroe Islands
 Telefon 35 30 00 • Fax 35 30 10 • e-mail: farpack@farpack.com
www.farpack.com

Hin gamli lá sjúkur og hevði vitjan av dóttini, sum spurdí:

- Er nakað, tú kundi hugsað tær? Frukt ella blomstur?
- Nei, svaraði hin gamli, tað er ov seint við fruktum og nakað tiðliga við blomstrum...

*****

Heim aftur til mamma

- Eg fari heim aftur til mamma. Eg skuldi hafi lurað eftir tí, hon segði fyrir 20 árum síðani.
- Far bara. Hon tosar enn....

*****

Lírarin

- Ein ungur maður er fluttur í íbúðina yvirav, og hann stendur alla tiðina í vindeyganum og hyggur, so vit mugu altso fáa okkum gardinur fyrir, segði konan.
- Lat hann bara hyggja, tí so man hann nokk sjálvur fara at skaffa sær gardinur...

*****

Mamman við dóttrina:

- Hasin Sørin er altso ikki nakað fyrir teg!
- Jamen, hann hevur lovað at leggja alla verðina fyrir mínar fótur.
- Hon liggar har longu! Tað er av stórra týdingi, at tú fært tak yvir høvdið...

*****

Mamman við sonin:

- Hvussu er tað, tú sært út?
- Eg gleið í einum hundalorti.
- Og komst tú so illa til skaða?
- Nei, fallið var ikki so ringt, men ein stórra drongur gleið í sama hundalorti, og so segði eg: "hatta havi eg akkurrat gjört", og so smurdi hann meg av...

103 ára føðingardagurin

Tað er sera sjáldan, at nakar fyllir 103 ár í Føroyum. Tær ferðir, hetta hevur hent, kunnu vist teljast á einari hond.

Tí var tað ein stórhending, tá Anna Askham seinasta fríggjadag fylti 103 ár. Sum rímiligt er, vóru vit eisini inni á gólvinum, har nógv nýttu høvið at heilsa Onnu, sum hevur upplivað stórt sæð alla ta menning, sum okkara samfelag hevur havt, og sum hon hevur dugað so væl at greitt frá her í blaðnum.

Vit hava nakrar myndir frá føðingardegnum.

Fyrstu ferð, Óli Jacobsen og Anna hittust, var hon 102 ár, men burturúr kom áhugaverda frásøgnin frá hennara lívi í FF-blaðnum seinasta heyst. Síðan tá er leiðin fleiri ferðir lögð fram við Ellisheimið at heilsa uppá Onnu.

Anna eigur longu fleiru oldurommubörn, og tað eru altið fleiri á veg! Men her hava vit bert eitt dömi um fimm aettarlið hjá henni. Oldurommán er Anna, langomman Martha, búsinandi á Strondum, ommán er Maria, sum býr á Toftum, mammán er Andrea, sum býr á Saltnesi, og oldurommubörnnini eru Eydna Maria og Hilmar.

Uttast t.v. siggja vit dóttir Onnu, Sonja, dóttir hennara Eyðbjørg, dötur hennara Katrin og Sonja, og maður Sonju, Rókur Dalsgaard.

Langommusonur Onnu, Ingi, saman við dóttur síni Turid.